

העולם הזה

דור

לפני חודשיים הופיע במערכת "העולם הזה" אב שכול והטיח בפנינו באשמה מכאיבה: שאנחנו, מערכת שכולה חיילים משוחררים, זנחנו את החובה הראשונה המוטלת עלינו — לפרוע את חובי הכבוד שאנחנו חייבים לחברינו שאינם עוד, להוקיע את יחס האומה למשפחות החללים.

השחורה אין אנו אוכלים בשר. מצוץ אי אפשר לחנך את המונגים לצמחוניות, וזה יחסך לנו דבינים, תורים ודברים רבים כאלה.

לא מעטים מנצלים זאת למכירה מופקעת. אשה אחת סיפרה לי שקנתה נקניק של און, במחיר 4 לירות הק"ג, מידי מלח. **אזיעוז גרובר**, חיפה שש, אל תמסור את הכתובת בפומבי.

מזריכה בדיתימפלגתית
"כמה מלים גלויות"
כה לזוי למערכת. חוקו ואמצו על הפי רינציטים שהצגתם למטרת העתון במאמרכם "כמה מלים גלויות" (העולם הזה) 676.

ליאון פוטוריאן, הרצליה מעניגת העובדה ששינוי מחיר העתון ופרסום תמונתו של אורי אבנרי ארעו בארץ תו השבוע. האם פורסמה התמונה כפיצוי על המחיר? היא בוודאי עשתה את הרושם הדרוש. מובטח לכם שמעתה יגדל מספר הקוראות, ותוכלו לצרף למספר גם אותי. **אהובה אפשטיין**, קרית משה, ירושלים

שחבתי שמערכת "העולם הזה" העמידה לעצמה מטרה לתת לקורא הישראלי שבר עון דומה ל"טיים", ובאמת הצליחה בכך. מדוע איפא המאמר המספר עד כמה מצליח העתון הודות לשיטתו המקורית? אני מצדי הייתי ממליץ להיות עד כמה שאפשר פחות מקוריים ולחקות עד כמה שאפשר יותר את סגנון ה"טיים". **א. אפשטיין**, חיפה

לא מצאנו לנחוק לחזור על אשר אמרנו לא פעם: אנו משתדלים ללמוד כמיטב יכולתנו מ"טיים", "ליף", ואף מעיתונים אירופיים כ"מאק", הצרפתי והעיתונים השווייצריים. אולם איננו מאמינים שאפשר להסתפק בחיקוי עיוור של שיטות שנוצרו בתנאים שונים מתנאינו (צימצום נייר, מבנה שונה של העיתונות, וכו').

עתון מכור
שוב הוכיח עתונכם לאימפריאליזם האנטי-גלואמריקאי את אופיו. השמצתו המכוזת רות על אחד ממנהיגינו ובטוים כגון "קרי מוניסטים קיקוניים" וכן רמזים גסים את רים ביחס לחבר שמואל מיקוניס, אחד הרגולים שבנו, מראות בעליל את נטייתם לקפיטליזם. חזרו בכך מקו זה.

קיסר וקליאופטרה
העולם הזה (673) קובע את הסרט "קיסר וקליאופטרה" בין שלושת הכשלונות הגדולים ומתארנו כך: "מחזהו הפקחי של שו טובע בים תלבשות פאר וספינקסים של קרטון". האם קרא בעל התיאור הזה בכלל את מחזהו של שו? (אם יש לו דם, אגא, ישיב).

אזיעוז קריתמן, ת"א בעל התאור קרא את מחזהו של שו. לדעתו ניסה הגדול, לשוא, להגיע לרמתו של המחזה הגדול. המאמץ היה רציני והכשולן — איפוא — חמור. יתכן ש"קיסר וקליאופטרה" אינו מחזה מתאים לעיבוד קולנועי.

חידון האישים
חידון האישים שככם (העולם הזה" 677) נהדר — אך כעתון רציני, עליכם לראות את הגולד — ווא מה שגולד לפני חמישים שנה. במקום להראות תינוקות שהיו לריים, הראו נא את התינוקות הדוים שהיו לשרים בעוד חמישים שנה. על כל מקרה שלא יבוא, אני שולח לכם את תמונת בני בן 3 שבועות, שיש לו סיכוי רציני (1:1.000.000) להיות לראש-משלה בשנת 2000. (אני כבר מכין לו מקום במפא"י). **אריה זדיקסון**, נתניה

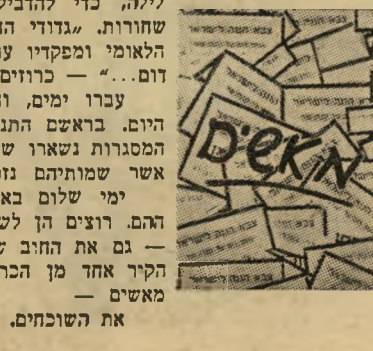
בני תסביך נחיתות
מה דעתכם על עורך "דבר השבוע" המגדיר את "העולם הזה" כ: פורנוגרפיה, פרכוס עצמי של העורכים, הסברות כליליות הבאות להצדיק את קיום השק השחור, דייסה של רעיונות חברתיים ומדיניים, גיילויים, צניזם, וכי — ואילו את עתוננו של עצמו הוא מגדיר כ: בעל הכי רה, אוהב ספרות טובה ומוקיר אמנות? **אבנר לוינסקי**, חיפה

אנו שמחים שעורך "דבר השבוע" מרוצה מעצמו. אין ענינו צרה בו. יעלה ויצלח.

תקון טעות לתשבץ בעמוד 12
בחלק מהגליונות יש לתקן בקטע "מאז וז": (1) עיר בנגב, בנחלת שמעון; 8 גוף, מאכל קצוב ביותר; אחרי מס' 37 בא, כמוכן; 39 (ולא 30) ואחריו 41 (ולא 31).

ה ש ע ר

מעטים הם הצעירים בארץ שלא יצאו אי פעם, בחשכת לילה, כדי להדביק על הקירות כרוזים לבנים בעלי מסגרות שחורות. גודדי ההגנה עומדים דום... "חילי הארגון הצבאי הלאומי ומפקדיו עומדים דום...". "לוחמי חרות ישראל עומדים דום...". כרוזים של "החומה", "חרות" ו"המעש".

את השוכחים.

אין זה מחזה נעים לראות שני עתונים מתחרים מתקוטטים ביניהם לעיני הקהל. רצוי יותר שהתחרות ביניהם תהגלה בשיפור האיכות. אולם הנה כתב אדם מתחירי בשם מ. קפלן מכתב ל"דבר השבוע", ונתן ע"י כך הזדמנות לעורכי אותו עתון מכובד לפרסם "תשובה" מחושבת וערוכה מראש. "התשובה" כוללת, מלבד דברי השמצה, גם מספרים שונים שאין אנו יכולים שלא להגיב עליהם.

אין זה סוד ש"דבר השבוע" עונו עולה בתפוצתו, במידה ניכרת, על תפוצת "העולם הזה". הסיבה כפולה: "דבר השבוע" שהוא עתון מפלגתי טהור, מופץ ע"י מנגנון-ההשפעה (הרשמי והבלתי-רשמי) של מפלגת השלטון אשר אותה הוא משרת. ההתחמה עליו היא במידה רבה אוטומטית, ואינה מותנית לפעמים ברצונו המפורש של החותם.

שנית: בה בשעה ש"העולם הזה" הוא קרבן לקיצוצים אכזריים בנייר, דבר שאילץ אותו להצטמצם ב-16 עמוד, קל יותר מצבו של עתון מפלגתי-השלטון. "העולם הזה" עלה תוך ארבעה חודשים בלמעלה מ-100%. "דבר השבוע" מנסה להטיל צל על הישג חסרת-תקדים זה בסענה המגוחכת שהוא עלה באלף אחוזים -- מאז נוצר העתון. באותו הגיון אפשר לאמר: זקן פלוני גדל בכמה מיליוני אחוזים מאז יצא מרחם אמו... אגב, את בקורת התפוצה ע"י רואה חשבון מוסמך העלינו אנו לראשונה במדור זה לפני חודשיים (גל' 670) בצורה ברורה: "דרשנו במפגיע כי תערך מיד בקורת חשבונות בשבועונים" — כתבנו אז.

"דבר השבוע" יכול וחיוב להסתפק במחיר נמוך יותר, מכיון שבהשוואה למערכת "העולם הזה" שהיא המערכת הגדולה ביותר בארץ ביחס לכמות החומר) אין למערכת "דבר השבוע" אשה למערכת, לא צייר-מערכת וכמעט שאין לה סופרים במסגרת חדשית. בכל זאת נאלץ גם "דבר-השבוע" לפני 6 שבועות להעלות את מחירו ב-10 פרסות (עליה כללית במחירי הנייר והדפוס) — אולם הוא הוריד את המחיר שוב כעבור חודש — אולי מתוך תקווה שהתחרות במחירים תבוא במקום התחרות עתונאית. ועם זאת יש לציין שלמהרסם הצפופה של "העולם הזה", שאין לה תקדים בעתונות השבועית בארץ, מאפשרת לו לתת ב-16 עמודים כמות של חומר שאינה נופלת מזה הניתנת ב-20 עמודים של עתון אחר.

אם רוצה "דבר השבוע" לתת לקוראים הזדמנות לגלות את רצונם, אנו מציעים לו להשתמש בהשפעתו במשרד הקיצוב ולהניע משרד זה לתת להעולם הזה" במשך 3 חודשים את אותה כמות הנייר הניתנת ל"דבר השבוע". הוצאות תחרות חסית מעין זו התיינה, את הסתם, מאלפות.

מכתבים

העולם הזה השיטה היא לזרוק עגבניות? דור, ירושלים

לידיעת הקורא "דוד": לא פרידמן-ליין ולא שייב ידעו מראש על הפעולה ב"דבר" יאסין ולא החליטו עליה, כי אם לז"י בירושלים. לא 250 נהרגו, כי אם 350, ולא 400 העברו אל מעבר לגבול, כי אם 500-100. רוב הגברים נעדרו מן הכפר מכיון שהשתתפו בהלוית עבד-אלי-קאדר אל-חויסיני (כפי שנתברר אחרי הפעולה). נשים וילדים נהרגו שם לא רק במקרה, והרסקול לא הודיע את ההודעה שהוחלט עליה, כי התקלקל והיה מונח במשורין שנתקע בתעלה.

המערכת לא טענה שפעולת דירי-יאסין היתה יחידה במינה, ושלא בוצעו פעולות דומות ואף גרועות מהן בידי אחרים.

"שוק שחור — מדוע?"

הרפורטגיה על גורמי השוק השחור ("העולם הזה" 676) מעניגת מאד. אני סק רן לדעת את עתונכם מגיע לראש הממשלה. אם לא, הייתי מציע לו לחתום עליו, כי ישנם שם הרבה דברים מעניינים הנוגעים אליו. כן הייתי מציע לעורך הכלכלי שלכם להיות יועצו של ראש הממשלה בשטח זה. מה דעתכם?

משה שמואל, ירושלים גילית בחלום. מנין נקח בימים טרופים אלה עורך כלכלי אחר?

קראתי את המאמר בעיון, אך לא גיליתי מה אתם רוצים. הבאתם תמונה של אלמוני, הטוען שגופו נחלש מאד עקב הקצוב, אני ואחי, לא זו בלבד שלא נחלשנו, אלא עלינו במשקל. מדוע? לא עסקנו בשוק

דיר יאסין

ב"העולם הזה" (672) אתם מתאינים, בתשובה למכתבו של חבר תליאביבי, ש"כותבי הספרים (ד"ר שייב והאחרים) מתגיאים במעשי הוועדה של "דיר יאסין". עלי להעיר שלא רק כותבי הספרים מתגאים בהם — מלבד מר פרידמן-ליין, שהתנגד לפעולה והשנה את הפעולה לטבח שנה מיליון היהודים שהולחנו אותם תאי הגאונים והורג. בזמן הכיבוש נהרגו כ-250 איש מאנשי דיר יאסין, ואין זו דוגמה, כפי שמר ליין מביא, "מהוריו וששה מיליון יהודים". לוחמי דיר יאסין לא הוציאו ילדים וגשים מבתיהם ונהרגו אותם, כפי שעשו הגרמנים.

אם איני טועה הרי אנשי מערכת "העור" למ הוה" הם חיילים משוחררים שהשתתפו בקרבות בצבא וב"הגנה". אני שואל אותם: האם יצאו פעם לפעולה והכריזו ברמקול שאנשי ההכר יתרכזו במקום מסוים ולא יאונה להם כל רע? לא שמעתי שהצבא או "ההגנה" עשו פעם כדבר הזה, ואילו לוחמי דיר יאסין עשו זאת.

איני רוצה לאמר, חלילה, שלוחמי דיר יאסין לא רצחו אחרי הפעולה, אך לא היה זה טבח או מעשה זועה, כדברי מר ליין ושאר המשמיצים את פעולת דיר-יאסין. אם רצחו אחרי הכיבוש נשים וילדים — מניין 400 הגשים והילדים שהעבירו אל מעבר לגבול?

לא התאמתו בצבא ולא השתתפתו בפעולות הצבא, ולכן לא למדתי כיצד לזרוק רימוניד מבלי שהרסיסים יפגעו בילדים ונשים. האם לפי דעת חברי מערכת

„תודת האומה“ - איה?

מאת אורי אבנרי

מצד קרובי הבחורים אשר בלעדיהם לא היו יושבים היום כסאותיהם.

אולם כעבור חודש קיבלו מאות משפחות חללים הודעה לאקוניות, מידפסות במכונת-הכפלה: בהתאם לחוק משפחות החללים שנתקבלו בכנסת ה-15 הנה ההענקה החדשה שימסכום... לסכום...

29 ל"ו וחמש נפשות. מה קרה? האם לא ידעו חבר הכנסת הנכבדים על מה הם מצביעים?

קרה אשר רגיל לקרות במוסד-מחוקק המקדיש חלק ניכר מזמנו לויכוח-סרק של תעמולה פוליטית, ואין לו זמן כולל ללמוד את הבעיות ולהעמיק לעיין בחומר שעל פיו הוא מחויב חוקים הקובעים את גורלם של אלפים.

החוק החדש קובע בנוסחאות ברורות וקרות שאלמנה תקי סכום כזה וכזה והורים שכולים שאין להם ילדים יקבלו סכום כזה וכזה. אין הוא משאיר עוד בידי הפקידים הבאים במגע יומי עם המשפחה האומללת את הסמכות להתחשב בגורמים אישיים.

למשל: יעקב נפל בקרב. הוא השאיר אחריו זוג הורים ימים וחמשה אחים חיות למטה מגיל הורים אלה מקבל לפי החוק, 29,252 ל"ה חודש. אותו הסכום ניתן להורים שאין להם ילדים אחרים. רק ד אחד שכחו המחוקק

לקבוע: מי יפרנס את חמשת האחים והאחיות הצעירים יעקב לוי? שגא תחיה כל המשפחה, על 7 נפשותיה, מסך של 29,252 ל"ה - סכום שאינו מספיק במדינת ישראל למחייתו של אדם בודד אחד?

הגיון ברזל ותינוק בן שנתיים. משל שני: עז כהן נעדר בקרב, ובהתאם להוראות החוק נחשב כאילו נס במערכה. הוא השאיר אחריו אשה ותינוק בן שנתיים. החוק מקבלת האשה תגמול חדשי של 32,910 ל"ה - סכום שאין להתקיים עליו.

רוצה האם לצאת לעבודה. היא יכולה להשתכר, כאת 40 ל"ה לחודש. בא החוק ואומר לה: אם כן, נוריד את התגמול שלך ל-13 ל"ה. הגיון ברזל. אלא שהחוק אינו אומר לאק של החלל עזרא כהן מה תעשה, בשעת עבודתה, בתינוק השנתיים. אין היא יכולה למסור אותו למוסד או למספלת כי החוק נטל ממנה את הכסף הדרוש לכך. התוצאה: אין יכולה לעבור, ואין היא יכולה להתקיים מבלי לעבוד.

משכורת מול משכורת. משכורתו הממוצעת חבר-כנסת היא 147 ל"ה לחודש. המשכורת הממוצעת אשר חברי הכנסת הקציבו למשפחות החיילים שנספו במערכה היא:

19,995 ל"ה לאלמנה בלי ילדים, לאב או לאם שכולים. 41,640 ל"ה לאלמנה המפרנסת 4 ילדים קטנים. 15,724 ל"ה ליתום מאב ומאם. 29,952 ל"ה לזוג הורים שכולים -- יהיה מספר היל שיעליהם לפרנס 2, 4 או גם 10.

14,625 ל"ה לזוג הורים שכולים שיש להם בן בוגר -- אם אותו „בן בוגר“ הוא בעל משפחה גדולה משלו ואינו יכול לפרנס את הוריו הזקנים.

איש מחברי הכנסת לא הסביר לאל-מנות ולהורים שכולים אלה כיצד

זהו כתב אשמה. כתב אשמה -- לכולנו.

לכל אותם שנשארו בחיים, האוכלים יום-יום את פירות המדינה אשר קמה על קברות חלליה --

והמפנים את ראשם לצד בראותם את משפחות החללים ברחוב.

כי אין אהבים אנחנו, בעלי-ההנאה, את החוב שחבים לנו להם, חוב אשר אין לפרעו, לעולם.

איש לא יחזיר את הבן לאם שגידלה אותו 20 שנה, איש לא יחזיר את הבעל לאלמנתו, איש לא יעמוד מול עיני היתום ויאמר: אבא יחזור.

אולם דבר אחד יכולנו לעשות: יכולנו לדאוג שהאם האלמנה והיתום לא יהיו נתונים במצוקה, שלא ירעבו לחם, שלא יחרדו לארוחה היומיומית -- שאם בת 63 לא תשטוף רצפות, שאב בן 89 לא יודקק לעבודה, שילדה בת 15 לא תצטרך לחיות על צד קת שכניה.

ואת זאת -- לא עשינו.

אמנם -- מדינה ע"ניה אנחנו. אך כל עוד יש כסף לקרייזלרים, כל עוד נוסעים השלייחים, כל עוד מוציאים רבבות לירות על טכ-סים מפוארים להאדרת שם המדינה -- מי יקום ויעזר לאמר: אין לנו כסף לפרנס את אותם אשר שילמו את המ-חיר.

הם לא חסכו בדם. הם לא ערכו, בצאתם עם דימדומי ערב לקראת מטרה לא נודעת, חשבון של טיפות. כל אחד מהם סמך עליו שדאג, כדבר המובן מאליו, למשפחות.

אליא נתחיל לחסוך בפרעון חוב זה.

„ויאמרו: אנחנו מגש הכסף, שעליו ניתנה לך מדינת ה"ה הודים“. כך שר המשורר. אל נכתים אנחנו את המגש הזה -- בקמצנות של חנוונים, בשיכחה בזויה.

ידיים מורמות ופתקאות מודפסות. עד לפני שלושה חדשים לא היה קיים במדינה חוק לתשלום תגמולים למשפחות החללים. למשפחות אלה שולם אותו תגמול שהיו מקבלות לו היה החלל עוד בחיים ומשרת בצבא-ההגנה. הם נקבעו ע"י תקנות פנימיות. גם אז לא היו הסכומים גדולים. אולם המנגנון של האגף למשפחת החייל במשרד הבטחון, שהתנשא ברמתו האנושית מעל להרבה מנגנונים אחרים במדינה, נתן לתקנות אלה „פירושים“ גמישים ביותר -- לטובת הנצרכים.

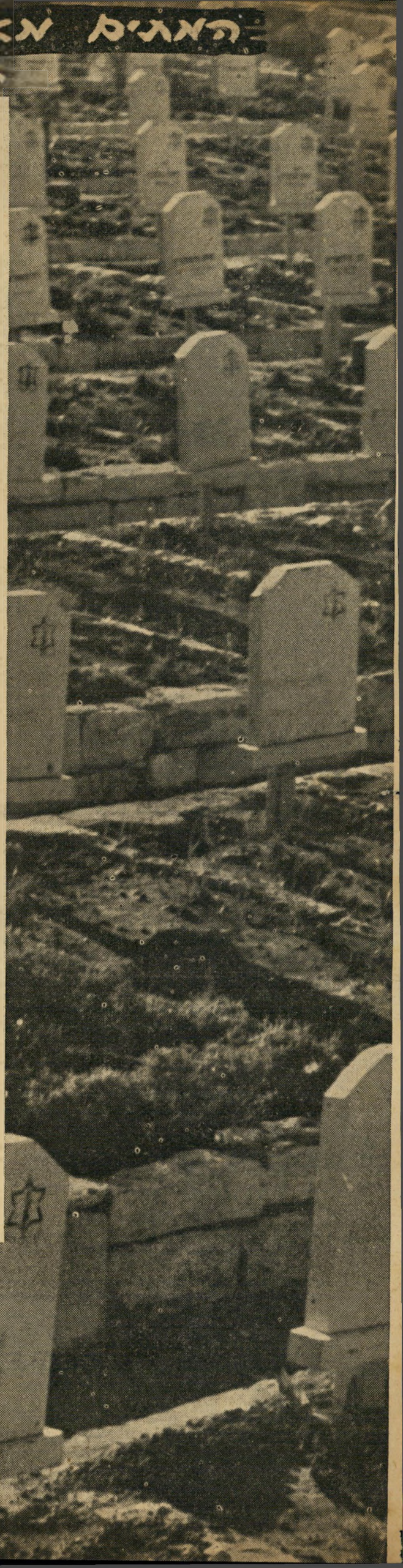
הדברים לא נקבעו במשרד, על סמך אותיות מתות. הם נקבעו אחרי חקירה מקיפה ואוהדת של התנאים הסוציאליים.

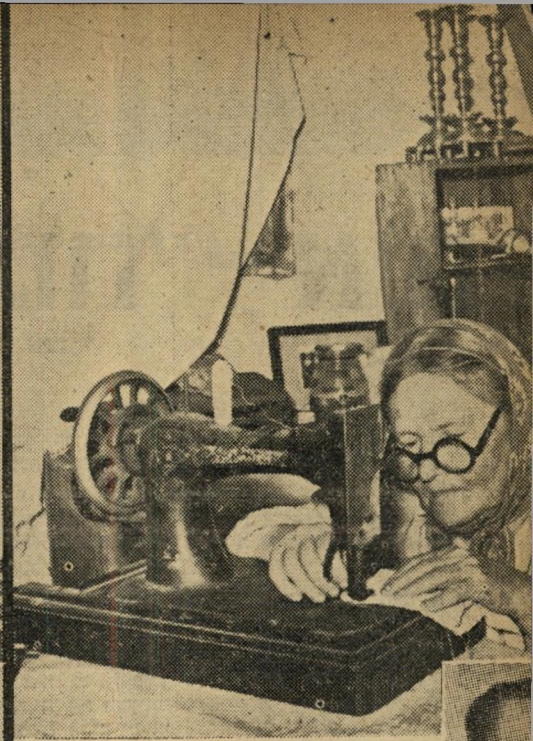
ב-21 ביולי קיבלה הכנסת חוק כולל שבא לשים קץ למצב המטושטש ולהסדיר אחת ולתמיד את חוב המדינה למשפחות חלליה: „חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (תגמולים ושי-קום) לתש"י-1950“.

החוק חל על כל החיילים שמתו בשרות ההגנה, אצל ולח"י אחרי יום 30 בנובמבר 1947 ובשרות צבא ההגנה מאז הקמתו „כתוצאה מתבלה, ממחלה או מהחמרת מחלה שאירעו בתקופת שרותו ועקב שרותו“, וכן על חיל „שרשות צבאית מוסמכת העידה עליו שנעלם ביום פלוני עקב שרות ומאז לא נודעו עקבותיו“.

למראית עין היה זה חוק „טוב“. בכמה סעיפים אף הועלו סכומי התגמולים שהיו רשומים על גבי הניר. המחוקקים הנכבדים הרימו את ידיהם מתוך הרגשה שהם זכאים להכרת טובה

במשך שנתיים פירסם „העולם הזה“ מדור קבוע שדאזכרות: „נפלו למען המולדת“.
בחודש האחרון ביקרו שולם כהן ומקסים סלומון, כתב „העולם הזה“ וצלמו, בבתי משפחותיהם של אחדים מן החללים שנוכרו במדור זה. מטרת הביקור היתה לבדוק כיצד פרעה המדינה את חובה הקדוש ביותר, את אשר ראו עיניהם הם מוסרים לקוראנו מעבר דרך תאור עובדתי -- בתקווה כי פרסום הפרטים יועזע את המצפון וישנה את המצב.

אוריאל ליבוביץ היה כבר אדם מטורד. הוא היה בן 40, פקיד במשרד נסיעות, ופירנס את אשתו וילדיו. הוא נקרא לש"רות בחיים ונפל במרס 1949. בחדר אחד עומדת מיטה רחבה, מיטה מתקפלת, ארגון קרח ועריסה. כאן גרה משפחה — 4 נפשות. בחדר השני גרה משפחה שניה — אף היא בת 4 נפשות. במסדרון לפני החדרים, על מיטה מתקפלת, ישנה בלילות אשה זקנה. רחל ליבוביץ, בת 71 — האם. היא קיבלה את הידיעה על מות בנה ברומניה, מדי חודש בחדשו שלח לה אורי סכום כסף למחיתה עד עלייתה ארצה. עם מעט הכסף שנשאר לה הגיעה ארצה לפני 10 חודשים. היא הלכה לגור עם שתי בנותיה החורגות, בצפון תל-אביב.

המדינה, שהיא שילמה למענה את בנה, מחוירה לה תגמול של 19,995 ל"י לחודש. מסכום זה עליה לחיות. אשה זקנה וחולנית, שכל בקשתה מצטמצמת בקיום דל וכמה פרוטות כדי לבקר מדי פעם את קבר בנה בדרום — אין לזקנה זו אף מקום קבוע למיטה. הענקתה לא תספיק לה גם לשכר דירה.

כחייל משוחרר מן הצבא הבריטי, נקי רא פועל המרצפות מינר לשרות פעיל מיד עם פרוץ המאורעות. הוא השאיר את אשתו ובנו וירד לנגב. כשבוטיים אחרי הקרית המדינה נפל בקרב על גאוליס. אשתו הייתה הרה.

צילה מילגר, בת 34, יושבת על כסא ליד עריסת ביתה ובודקת את הסולת לארוחת הצהריים. זה עתה חזרה מביקורה אצל הרופא. כאשר קיבלה את הידיעה על מות בעלה חלתה מן הזעזוע וילדה בחודש השמיני. מאז סובלות האם ובתה. האם מהזעזוע, ובתה שחפנית וזקוקה לטיפול רפואי.

צילה מקבלת תגמול של 35,825 ל"י לחודש. מסכום זה עליה לשלם שכר דירה, ולהחזיר את חובותיה של בעלה המנוח. מצב בריאותה רופף (בגיל 34!) ואין קופת חולים מספקת לה את כל השרותים הרפואיים שהיא ובתה זקוקות להם. קודם היתה לאם הזכות לקנות את מצרכיה בחנות שק"ם, אולם גם זכות זו נשללה. היא ניתנת רק למשפחת חיילים, ואילו בעלה של צילה כבר שוחרר...

הבן, בן 13, לומד בבוקר. אין הוא מבין מדוע יש הבדל בינו לבין חבריו בכיתה. מי מוכן להתנדב להסביר לו שיש הבדל? שאמו אינה יכולה לספק את צרכיו במדינה אשר אביו נפל למענה? 3 נפשות — 35,825 ל"י.

ביום 28.12.47, בחודש הראשון של המלחמה, נהרג יושע גלברמן, מפקד מחוז תל-אביב של ההגנה. הוא היה בעת נפילתו בן 42.

באחד הצריפים הדולפים בשכונת פלורנטיין שבתל-אביב גר זוג זקן, שלמה גלברמן, בן 89, ואשתו דבריה בת 72. הזוג גר בחדר קטן שרהיטו הדלים ראו ימים טובים יותר. על שולחן רעוע עומדת מכונת תפירה שבוראי היתה בשימוש בראשית המאה. ליד המכונה יושבת דבורה, בת 72, ותופרת ממחטות מחתיכות בד לבן. בעלה שוכב בבית-החולים העירוני. יושע, שהשתייך למשק יגור, היה שולח באופן קבוע להורים בגדים ואוכל. עם מות בנם נשארו ההורים ללא תומכים. שתי הבנות חיות בקיבוץ ואין באפשרותן לעזור. עד כה שילם להם משרד הבטחון 30 ל"י לחודש, ומסכום זה התקיימו בצנע. אולם עם התקבל החוק החדש הוקטנה ההענקתה ל-4,998 ל"י מה יעשו? יוכיחו ששתי נפשות אינן יכולות להתקיים מסכום כה מגוחך בשנת 1950 במדינת ישראל? או שמא סבור מישהו שהאבי, בן ה-89, מסוגל לפרנס את משפחתו? אמו של מפקד מחוז תל-אביב תופרת ממחטות...

לחללי מדינת ישראל. יגם זה רק חלק מן האמת. לו היו חברי הכנסת מעיינים עיון מדויק יותר בחומר, היה מתברר להם שכל חייל אמריקאי היה מבוטח באופן אוטומטי ביטוח חיים. את תגמולי הביטוח, שהם גדולים למדי, מקבלות משפחות החללים האמריקאים נוסף על תגמולי המדינה. ואילו אצלנו מנכים מן התגמולים את כל הפיצויים וההענקות אשר משפחת החלל עלולה לקבלם מכל מקור אחר. מי שמעז לטעון טענה זו בנסיבות אלה, יכול לאמר: ארצות-הברית הן מדינה עשירה. מדינה זו יכולה להרשות לעצמה לשלם לאלמנותיה פי ארבעה או פי חמשה ממה שמשלמת מדינת ישראל לאלמנותיה. והרי טענה נכונה — לגבי קריילורים, לגבי שליחים, לגבי טכסים. היא נפסדת ובזוויה כשהמדובר בחוב-כבוד זה. חייל שנהרג בשרות ההגנה הענייה לא הקריב פחות דם מאשר חייל שנספה בצבא האמריקאי העשיר. בשדה הקרב לא נקבע האינדקס של ההכנסה הלאומית. לעברי כלאמריקאי ישנה אותה זכות: שמשפחותיהם השכולות תחיינה באותם התנאים כשאר המשפחות במדינה, שהיתום יקבל את אותו החינוך, את אותה הארוחה, שמקבל ילדו של השכן שהיה "חיוני" ולחם את מלחמתו במשרה.

ספרות יפה ואגדת-פלא. השערוריה המביישת אינה מסתברת מתוך נוסח החוק עצמו. יתכן שגם חברי הכנסת עצמם לא הרגישו בה בשעת ההצבעה. כי החוק קובע תגמול יסודי ותוספת יוקר בהתאם לאינדקס. יתכן והתגמול היסודי הוא הגיוני וצודק — מי יודע כיום מה היו התנאים אילו לא יוקר המחיה. העוקץ הוא — באינדקס.

כל ילד במדינה, גם אם לא קרא בשעתו את כרוזי-התעמולה של מפ"ם, יודע שהאינדקס הרשמי של הממשלה הוא ספרות-יפה, אגדת-פלא או יצירה הומוריסטית — אך לא ביטוי למציאות כלשהי. תהיה מידת הצדק של התגמול היסודי כאשר תהיה — התגמול הכולל הוא מתחת לנקודת-הרעב.

כי משפחות החללים אינן גרות באינדקס ואינן אוכלות אותו. הן גרות בתורים שיש לשלם בעדם, והן אוכלות ארוחות העולות בכסף. אין הן מתעניינות בבעיות התיאוריות של אינדקסים — את אלה הן מניחות לסטטיסטיקאים. הן יודעות רק דבר אחד: שבראשון לחודש הן באות לקבל את ההענקתה לחודש — והיא מספיקה לשבוע אחד, או לשבועיים.

היתכן כי חברי הכנסת לא חשבו על כך?

במקום חוק, נחמה. רק שלישי מן הזכאים הן אלמנות. כשני שלישים הם הורים שכולים. חיילי מלחמת-העצמאות היו ברובם המכריע צעירים שלא הספיקו להקים משפחות.

אנשים אלה אינם יכולים לפנות אל הכנסת — אף כי אחדים מהם כתבו בהתמרמרותם לראש-הממשלה. הם פונים מדי יום ביומו למנגנון האחראי לביצוע החוק — משרדו של קצין התגמולים באגף השיקום של משרד הבטחון.

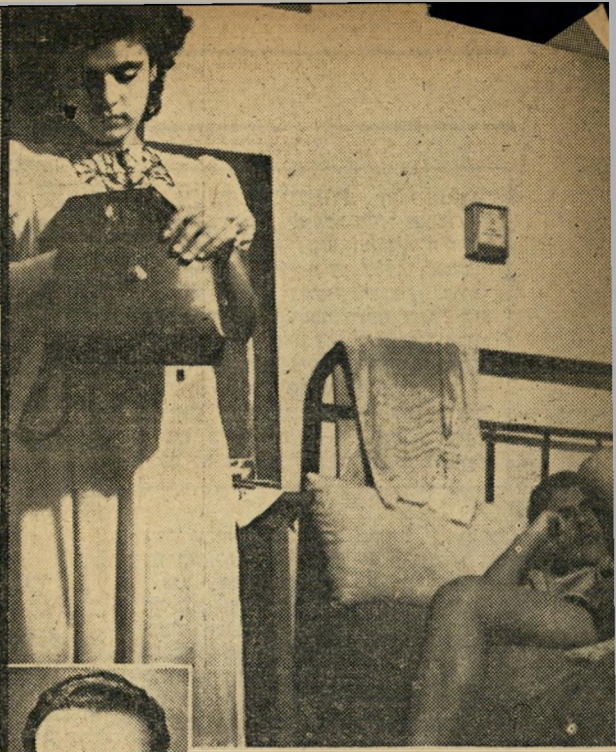
מנגנון זה מצטיין ביחס אנושי שאין למצאו כמעט במשרד אחר.

אשר להתקיים במדינת ישראל בשנת 1950 על סכומים אלה. **פי 3, פי 4.** יתכן שלפני מחוקקי חוק זה היה מונח החוק האמריקאי המקביל, שנתקבל ביום 1.9.48 במושב השני של הסנאט ה-80. החוק האמריקאי קובע: 75 דולאר לאלמנה בלי ילדים, 145 דולאר לאלמנה שהיא אם ל-4 ילדים, 58 דולאר ליתום, 60 דולאר להורים שכולים. יתכן שדוגמה זו השקיסה את מצפון חברי הכנסת: אם נחשב תגמולים אמריקאיים אלה לפי השער הרשמי של הלירה הישראלית אין הם עולים בהרבה על התגמולים שלנו.

אולם משפחות החללים אינן אוכלות את השער הרשמי — הן אוכלות לחם. והלחם נקנה בלידה הישראלית שכוח הקניה שלה הוא שלישי מן השער הרשמי. במלים אחרות: אם נשווה את כוח-הקניה של התגמולים האמריקאיים לתגמולים שלנו, מסתבר שההענקות האמריקאיות עולות פי שלושה ויותר על התגמולים המשתלמים

כך הם שאנו, כל אותם הבחורים האלמוניים שיצאו לפעולה עם דמדומי ערב, בימים הגדולים ההם של שנת 1948. "אם יקרה לי משהו, מה יהיה גורל אמי, אשתי, ילדי? התדאג להם המדינה שאנחנו מקימים?"

ביוני 1948 עגנה מול תליאביב אל... טלינה חבוערת. על טיפונה עמד צבי קרינסקי, לשעבר קצין בחיל התותחנים הסובייטי. אבין הגוי של קרינסקי השביע את בנו לרחום בעד ישראל. אמו ירה מן האניה יום לפני כן בכפר ויתקין.

את כל זמנו הפנוי הקדיש אברהם בקר להגנה. לא היה לו פנאי ליהנות מחיי משפחה. בחופשתו האחרונה הבטיח לאשתו כי עם הקמת המדינה, יוכל להתמטר לחיי משפחה. כעבור שבוע, ביום 25.9.48 נפל הטגן אברהם בקר בשעת כיבוש הכפר בית נבאללה.

כשנקראו בני ה-25 לדגל, עזב אברהם ענטר את חנות הירקות והתייצב לקולט. למשפחתו הבטיח שיבוא לביקור בחופשת הראשונה. זה היה ביום 13.5.48. כעבור יומיים נפל בקרב על לטרון.

צבי גויס לצבא ונשלח לירושלים. בליה האחרון לפני התחלת הפוגה השניה נפל בהתקפה על העיר העתיקה.

משפחה של חמש נפשות: דב, בן ה-12, בעל הרגליים העטופות בגבס, הסובל משיתוק ילדים מאו היותו תינוק; אחותו הקטנה היושבת וצוחקת כי אינה יודעת שאין לה אב; התינוק שנולד יתום; האחות; האם.

חדר פשוט אך נקי. שתי מיטות, ארון, שולחן. על המיטה שוכב נער בן 13. ליד השולחן יושבת נערה ומכינה שעורים.

חדר ארוך וקצר שקירותיו מכוסים הדפוסות של תמונות מפורסמות. על השולחן ערימה של כתבי-עת ספרותיים רוסיים. הכל מעיד על עדינות ותרבות גבוהה ביותר.

דב חזר לא מכבר מבית-החולים בתל-ליונסקי מניתוח ברגליו. זהו ניתוח חמישי מסוג זה ועוד צפויים לו ניתוחים נוספים. ועד אשר יבריא, הוא כתינוק הזקוק לטיפול מתמיד של האם.

זוהי שושנה בת 15. בערבים היא לומדת בבי"ס עממי אחיה, גמליאל, לומד אף הוא בבי"ס עממי. לפי גימ גרו באותו חדר עצמו עוד אח ואחות. אך מאז נפל אברהם, אחיהם מפרנסם, סנה האח בן ה-17 לקיבוץ כדי שלא יודקף לחלק מן התגמול. האחות המבוגרת נישאה ועברה לגור במקום אחר.

בחדר זה, שהיה פעם מרפסת, גרה זינה קרינסקי, בת 63, אשה גלמודה בעלת פנים אציליים ושערות שיבה — היא מתפרנסת בשיטת רצפות.

אמו רות היא בת 36. התנאים במשפחה לא היו טובים מעולם, אף כי האב השתכר יפה. הטיפול הרפואי בבן עלה הון תועפות. עתה עליה לקיים את ארבעת ילדיה ב-41,640 ל"י לחודש. בעת שמקבלת רות את ההענקת היא רצה לשלם את החזר בות. לא את כולם, מאחר שאין ההענקת מספיקה לקיום. החובות גדלים מחודש לחודש ואתם הילדים וצרכיהם.

שושנה עבדה בבית-חרושת לסריגה. מכיון שאין עבודה בענף, פוטרה. והנה באה הודעה ממשרד הביטחון שבהתאם לחוק בוטלה ההענקת של 23 ל"י לחודש.

מאז נפל בנה, שהיה תומכה היחיד, שילמה לה המדינה 22,500 ל"י לחודש. לימוד מקצועות הפילור-לוגיה וההיסטוריה באוניברסיטה של מוסקבה לא הכשירו את הגב' קרינסקי לעבודה בארץ. היא נאלצת לכבס, לשטוף כלים ורצפות במסעדות. למען ירחוק ספרותי רוסי היא מחתרת על ארוחה.

הכנסת, שחוקקה את החוק החדש בהקטנת הענקת לא לימדה אותה כיצד מפרנסים משפחה בת 5 נפשות בתגמול זה...

האחות הבכורה עוזרת להם להתקיים אך אמצעיה דלים. השכנים עוזרים גם כן בהלוואות קטנות. כל זה אינו מספיק, וכיצד אפשר לכסות את החובות?

רק אם בלבד מלב דוויים דמעות אמת, דמעות חסודש דמעות אומללת מכל אם.

מלים, שאמיתותן האנושית העמוקה תועזע כל לב. אולם לכותבי האזכרה היתה כוונה אחרת: הם רצו לפנות אל המצפון. הם רצו לאמר: די לאלמנה, די לאלמנה, די ליתום ביגונם. אל נוסף לו מצוקה, בלכלית אפלה, מייאשת. הם רצו לאמר זאת למחוקקים, לשרים, לציבור — לכולנו.

קצין התגמולים, המהנדס יצחק לוי, ועוזרתו הגב' אולגה שמיר (שטיין), לשעבר מורה למאתמטיקה, יכולים להאזין לדבר ההתמררות, להבין, לנחם. אין הם יכולים לשנות את החוק הכובל את ידיהם, רק עצה אחת יכולים הם לתת: להגיש ערעור. ועדת הערעורים שהתהיה לפי החוק מורכבת משופט, רופא, ואיש ציבור, תתכנס בחודש הבא, עם תום מועד הגשת הערעורים. אולם גם היא לא תוכל אלא לעזור בתחומי ההגדרות הנוקשות של החוק.

רק ותעמוד בחירות. תיקון המצב מוטל על הכנסת. רק היא יכולה לשנות את החוק שקיבלה בפוזיות רבה מדי. היא עסוקה היום בתעמולת בחירות. חוב האומה למשפחות החללים קודם לתעמולת הבחירות.

כל התגמולים, בלי יוצא מן הכלל, חייבים לעלות, במידה הדרושה כדי שהנהגים מהם יוכלו להתקיים עליהם לפחות כדלות בהתאם לתנאים הנוכחיים של יוקר המחיה. אין להיכנס כאן לויכוחי-סרק על האינדקס, אלמנות ויתומים אינם צריכים להכות עד שתועמלני כל המפלגות יסיימו ביניהם את דברי ההספה על נושא זה. הם אינם רוצים אינדקס. הם רוצים תגמול הוגן, תגמול של כבוד. ההעלאה חייבת להיות כללית, כתגמול מיוחד, נוסף על תוספת היוקר על פיה מחושב התגמול הנוכחי.

יש לבטל את סעיף החוק המקטין את התגמול לאלמנה המתפרנסת מיגיעת כפיה ושהיא אם לילדים. אחרת יש לשלם לאלמנה המגיע על פי החוק ליתומי החלל הסמוכים על שולחן אלמנות. (אחו האבסורדים של החוק הנוכחי: הורי החלל מקבלים תגמול נוסף אם הם מפרנסים נכדיהם, אולם אינם מקבלים כל תגמול נוסף כשהם מפרנסים את בניהם).

יש לבטל את סעיף החוק המקטין את התגמול לאלמנה המתפרנסת מיגיעת כפיה ושהיא אם לילדים. אחרת יש לשלם לאלמנה כזאת תגמול מיוחד לשם החזקת ילדים במעון או לשם שכירת מטפלת.

רק נשמח אחת... חבריו של צבי קרינסקי, קצין-התותחנים הסובייטי שבא באניה אלטלינה, נפל כרגם בהתקפה על העיר העתיקה. ביום האחרון לפני היכנס ההספה השניה לתוקפה, ושאלו בת ה-33 מרויחה עתה את לחמה כשופטת-רצפות, הוציאו עלון לזכרו.

העלון מסתיים בשירו של המשורר הרוסי ניקראסוב: קושב אימי המלחמה, עם כל קרבן נספה בקטל — לא לאשה ואח אדמע לא לגבור נפל כחסף.

אבוי כי תנוחם אשתו וסוב רעיו ישכח רשחו רק נשמח אחת אתו עדי הקבר תזכרהו.

בין עסקינו הצבועים בין שפלויות תרמית אין נודש

עובדות החיים

נילי כהן היא בת שנתיים, אך היא כבר הספיקה ללמוד, כי העולם הוא אנוכי והחיים בו קשים. אם לדון על פי סיפורה

מפקדיה מחקקה רפאל עטרון 2 חוקשים ופעלת קנטה

של נילי הפעוטה, הרי שהדבורים היפים על אודות אהבת-רעים אינם אלא סיפורים הכתובים על הגייה...

בימים אלה הגישה נילי, באמצעות אמה, הגברת נחמה כהן, קובלנה פלילית לבית משפט השלום נגד אחת השכנות שלה, המתגוררת כמוה בבית מספר 3 שברחוב רבן גמליאל בתל-אביב. הבעיטה של נילי מבוססת על מעשה המיוחס לאותה שכנה ושמה נעמי דמתי שהוציאה מידה בכוח גזול, לא ברור מה קדם למעשה התקיפה, המשוער של הגברת דמתי, אך לפי כתב התביעה הוציאה השכנה את הגזול בכוח, והפילה אותה ארצה.

החלק השני של הקובלנה מתאר את ההתפתחות שבאה לאחר המעשה עם הגזיל. אמה של נילי אצה למקום (החצר), ותוך כדי דרישה בין שתי השכנות השתמשה הגברת דמתי בכינויים אשר יש בהם כדי לתת מושג ידוע על התנהגות בלתי מוסרית של אשה. כל זה הניע את הגברת כהן ללכת למשרדה ולבקש התערבות. במשרדה אמרו לה, כי אין הרשות המוסמכת רואה בפרשה זו ענין ציבורי ועל כן מסרה היא לטפל בדבר. הלכו האם ולידתה לער-רף דין והגישו קובלנה פלילית פרטית. כך פתחה נילי דף חדש בבתי המשפט בארץ, רץ בהיותה הצעירה בין כל התובעים עד כה במשפט פלילי.

אישה רוצה כפלמי"ח

שלושה ימים אחרי פלישת הצבאית הערבית לארץ יצאה פלוגה של "גבעתי" לכבוש את הכפר בית-דגון. אחת המחלקות רצתה להגביר חיל וחדרה, דרך אגב, גם לכפר יהודיה. היא נכנסה, בטעות, לשדה מוקשים של אצ"ל. מפקדה, רפאל עטרון, איש פלמי"ח חתיק, דרך על שני מוקשי נעל. הוא איבד עין ורגל וחזר לחיים הצרי ביליים.

מישהו אחר יכול היה להסתפק בקארירה צבאית זו. לא כן רפאל עטרון. כשי

מפי העם. הבדיחה האחרונה הייתה מתהלכת בתל-אביב, אחרי שמו בן-גורן יין ניסה להקים ממשלה של 7 חברי מפא"י עם התפטרות חבריו בקואליציה י... טרומן, סטאלין ובן-גוריון עולים הי שמימה (אחרי 120 שנה) ומתקבלים ע"י המלאך גבריאל, המכניס את טרו מן וסטאלין לגן-עדן אחרי שהוכיחו את הכירו במדינת ישראל מיד עם הקמתה. אולם כשבא בן-גוריון אין המל-אך קם גם ממקומו. "קמת לכבודם של אותם שהכירו כמ" דינת ישראל!" מתרעם מן בן-גוריון, "ולכבוד יוצר המדינה הדין קם?" "אומר לך את האמת", משיב גבריאל, "חוששני שאם אקום תתפוס את כסא..."

יושבים חבריו בקפה "פינתי" בתל-אביב, מקום מיפגשם של עכבריה החזית, ומחליפים צינורות על עברם הקרבי, שותק רפאל וחולם על עתיד צבאי. מושגים של פלמי"ח, גבעתי וצה"ל. התערבבו בראשו, ונולדה הצעה מקורית: להקים בקרב צה"ל, יחידה מיוחדת, מורכבת כולה ממתנדבים בעלי רמה אנושית גבוהה שתהיה מסוגלת לבצע משימות המצריכות הסתכנות והכשרה מיוחדות.

הצעה כזאת איננה, כמובן, מקורית ביו"ת. היא מזודה עם האסכולה הצבאית של לוד-הארט שהסיק מנסיון ה"קומנדו" הבי"טי, ה"ס.ס. הקרבי" הגרמני וה"מארינס" האמריקאיים שבמלחמה מכרעות לא יחידות גדולות של חומר אנושי ממוצע, כי אם יחידות קטנות בעלות רוח מיוחדת שכדאי לדעתו של לודל הארט, לתת להם מדים מיוחדים, ציוד יעיל במיוחד ואולי גם משכורת מיוחדת.

אלא שיש להצעה גם קוץ. בארץ אשר בה הנאמנות המסלגתית, הן של אנשי הממשלה והן של יריביה, עומדת מעל לכל נאמנות אחרת, קיים תמיד חשד שהיחידה המובחרת תהיה כלי למשימות פוליטיות. מסיבה זו פירק בן-גוריון את הפלמי"ח, שהיה מבחינה צבאית גרידא, אחד הגילויים המעניינים ביותר של תפיסה צבאית מתקדמת. אין להניח שבן-גוריון יסתכן שנית בנסיון שהוא כה מסוכן לטווח מפלגתי, ויש לחשוש שהצעתו של רפאל הנכה תדמה בוולרה לשאר החלומות הנרקמים, מדי ערב, בקפה "פינתי" אשר ברחוב דיונונה.

רק אחת כמותה

יש לנו רק אחת כמותך — אליה ד"ר סנטור, "את הצעירה שבשני אנגליה" — אמר לה סיר לואן סימון;

גברת לינה הלפר

12 ביקורים ומשקפים וורודים

"הר געש בצורת אשה הפועל נפלאות" — אמר פרופיסור ברודצקי, ואילו "התואר הרשמי" שלה הוא: הליידי הראשונה של האוניברסיטה.

מאז ירדה הגברת בן ציון (לינה) הלפר מהאווירן בשדה התעופה בלוד לפני כשבועיים, כדי לערוך את ביקורה ה-12 בארץ, לא עבר עליה יום שלא תערוך בו תריסר התעצויות וביקורים.

מזה כמה עשרות שנים הפכה הגברת הלפר משוגעת לדבר אהה, והדבר הוא האוניברסיטה העברית. "כינד שומרים על רוח צעירה ורעננה כזאת?" שאלו את אשת-הגעש והיא השיבה: "בשביל זה דרוש הרבה אופטימיזם ושגעון לדבר אחד. השגעון שלי הוא — המדע, ואת חיי אני מקדישה כולם לאוניברסיטה".

כום תה ו-47 נשים. אידיאליזם לא חסר לה, לגברת הלפר. באחת הנסיעות שלה לארץ, כשהתקרב המטוס לחוף קפ-ריסין, הרכיבה הגברת הלפר משקפים וורודים והחלה לשבח ולהלל כל דבר ש"נראה באופק שש, שם עובדים החלוצים שלנו" — אמרה בצפיה קדושה — "עוד מעט ונגיע... וזה היה ביקורה ה-11 בארץ!..."

ומשוגעת לדבר אחד — מה פירושו?

הנה, למשל, מצלצל הסלפון בביתה של לינה הלפר אשר באלנג'ין אוניו בלונדון. המדבר הוא "זליג" (ברודצקי). השעה 11 בערב. מה העניין? "לא כלום, ככה... אני רוצה שתקבלי מחר אצלך על כוס תה 47 נשים. הן כזאת מכל מיני ארצות וצריך "לעבד" אותן בשביל האוניברסיטה". "והיית עושה דבר כזה כאן בלי סוכר — זאת אינני יודעת" אומרת הגברת הלפר. היא שמעה שעניני המזון כאן אינם משמרים חים ביותר, וערב אחד פגשה במלון "המ" לך דוד" את שר האספקה והקיצוב. נתנה בו הגברת הלפר מבט ואמרה: "אינני יודעת מה הם רוצים. הגבר הזה נראה טוב מאוד...".

חיו הכפולים של הסמל

בעוד שרוב השוטרים במדינה היו עסוקים למעלה לראש במבצע המפורסם נגד השוק השחור, היה ראשו של הסמל דוד הלפרין נתון במוסיקה של הנדל. כאשר חבריו פעלו אותה שעה בכבישים נגד מבריחי הסחורה הרי הוא, הסמל הלפרין, עמד בבגדיו האזרחיים על הבמה ואסף מחיאות כפיים. והסמל הלפרין רגיל לזה. אין הוא פנים חדשות על במת המוסיקה ומשום כך אין האימרה הנושנה (הוא השוטר הטוב ביותר בין הזמרים והזמר הכי טוב בין השוטרים) מתאימה עוד למקרה הזה.

אכן, הקהל יודע על הסמל הלפרין, אך ספק אם ידוע לרבים, כי הסמל הזה איננו אלא סמל התנועה, שנתן עד כה שמורה שנים מתוך 37 שנות חייו למש"טרה. אמנם זין פירס הזמר שמע על כך, והביע את דעתו שאפשר למלא את מקומו בשוטר אחר בעוד שהבמה תפסיד זמר מצויין אלא יונית את המוסיקה. אך כיצד עוזבים את השרות ועו"שים קריירה בתור זמר? — לזאת לא ידע להשיב אפילו זמר המטרופוליטן. את שלו עשה פירס בכל זאת: הוא כתב מכתב המלצה לכל המעוניינים ובו כתוב: "זהו קול יוצא מהכלל הראוי בלי ספק לקריירה גדולה".

סמל המשטרה הלפרין (נשוי, 60 לי-רות לחדש) עסוק במשך היום בעריכת "רפורטים", השגחה על הסדר, החדרת הרמוניה בדיסוננס של התנועה, ואילו אחר העבודה, אך יסיר את מיי, מתחיל החלק השני של "החיים הכפולים": המוסיקה. ומדירתו של הסמל נשמעים צלילי שירה מלווים על ידי פסנתר. גברת הלפרין יושבת לידו, בשנים האחרונות הופיע הלפרין כסוליסט בסימפונייה תל-אביבית של ביהובן בניצוחם של מולינרי ופאריי, בקונצרטים של המיוזיאון וכ"ו. עתה, לאחר שיונה שנות חיים כפולים, מרגיש הזמר, כי הייע הזמו לנסוע לחוץ לארץ לשם השתלמות מוסיקלית-במתית. אך המומחה לענייני תיועה בדרכים (אף הוא) מתקשה בתנועה כשהמדובר בניסיעה מעבר לים.

מה ביוד?

כשנתקבלה הידיעה על בואו של מיניסטר הפנים למשך ארבעה ימים, מר הנרי מורגנטאו, בחוגים הכלכליים במדינה הורי

הסמל דוד הלפרין

60 לירות וחציאות כפיים

שעור בדיוקנות. הנרי מורגנטאו "הצעיר", לשעבר מנהל האוצר של ארצות הברית, נשיא המגבית היהודית המאוחדת ויו"ר הוועד למען האוניברסיטה, הראה, בשבוע שעבר, דוגמה של דיוקנות בתוספת הספת מוסר. הוא סירב לקבל לראיון עיתונאי ישראלי מכיון שזה האחרון איחר לראיון בארבע דקות. "אדוני, חיתתי לך הרבה זמן — ארבע דקות שלמות" — אמר מורגנטאו בהתרגנות — "אחרת ומשום כך לא אוכל עוד לקבל אותך לראיון".

גשה מתיחות. מה עתה בתור? — הועמ'ה השאלה.

כפי שהוכח הנסיון, ביקורם של ראשי המגבית בישראל בישר תמורות יסודיות בחיים הכלכליים. אשתדק, כשעשתה בארץ הנהלת המגבית המאוחדת, עם מורגנטאו בראשה, הוכרו על קיצוב מוונות. (אין מה לאכול — הבו כסף...) וכאז כן עתה, פירסום צו הקיצוב בהבלשה והנעלה בא בומן שהיתה של משלחת המגבית עם מונטר בראש. (גם בגד ללבוש כבר אין — הגבירו את התרומות...)

אולם היה זה פחד שוא. פשוט מאד: לקבלת תרומה יש להדגיש את המצוקה (ל"שנוור" לובשים סחבות). אבל כשמדובר על מלחה (ועוד על איוה מלחה — מיל-יארד, מיליארד דולרים ממש) הרי אין צורך בתחבולות. להיפך, מתברבים "ברוב עש"רו ורוב יקרו" (עלית המונים, בטחון, וכ"ו...).

הטיל הפיננסיסטי הישישי: "ביזנס איס ביזנס", היהודי האמריקאי תרם 50 אלף דולר ביד אחת, ובעד אלף דולר שהוא משקיע ביד שניה הוא דורש מקסימום של בטחון ורווחים. הכרזות על "סיציליום בימינו" אינן מושכות הון כרטי, אלא דוחות. האמריקני אינו אוהב הבטחות, אלא מעשים. הצעקות על קיפוחים בין הסקטור רים השונים אינן מעודדות את הרווחות בארצה. ובכלל, משקיעי ההון האמריקנים יראו בעין יפה אם בממשלה ישתתפו אנשי שים המבינים ויודעים לעשות "ביזנס" מר מורגנטאו חזר לארצה ומר קפלן אחריו. בתיק האחרון נמצא נאום מוכן לוועידת המיליארד, אבל יש אומרים, שתוכנו שונה לגמרי מזה שנשא בוועידת מפא"י.

החתול והנככרים

במשך שבוע ימים לא עצם דוד בן גוריון את עיניו אלא לשעות ספורות. קולו נעשה צייף, עיניו אדמה. אולם רוחו לא נעייפה — השתלטה עליו המתיחות של משחק פוקר, המנחש את קלפי יריביו ומי סכן את כל כספו על נכונותו של נחוש זה. היה זה משחק של חתול ועכברים. החתול הגדול התבודד. הוא שיחק ב"ברד" גוי. הוא הראה לדתיים את גבו — וכל אותה שעה חישב לכו: עד היכן מותר ללכת, איה הגבול. האינסטינקט לא הטעה אותו: הדתיים והפרוגרסיביים פחדו מפני בחירות. לכן הדגיש פנחס לוביאניקר, השליח היושר-הצעיר, בכל שיחה: הזקן רוצה בבחירות. הוא שש לקראת בחירות. הוא בטוח שיוכה בהן (קלות העולים הח"דשים!).

השופטים בעבר היו קרובים להתמוטט טות עצבים. כמעט והיתה מתקיימת שארי פתו הנסחרת של בן-גוריון והם היו זר חלים אליו, על ברכיהם, לבקש רחמים. אמר חבר כנסת מפא"י במסדרון הכניסה: "הזקן אינו אימפולסיבי כלל. כל פעם כשהוא 'מתפרץ' — מוטב לעצור ולשאול 'מה החשבון הנסתר?'"

האור לא דלק

במשך כמה ערבים לא נראה אור החשמל בלשכתו של שר האספקה. תופעה נדירה זו נתנה מקום לניחושים שונים ו"רכילות" הפקידים התלחשו ביניהם בחשאי, אבל לבסוף הופיע...

אפשר למתוח בקורת קטלנית על יע"י לות משרד האספקה, אבל כבודו של ד"ר יוסף, כאיש עבודה ומרץ, במקומו מונח. 15 — 16 שעות עבודה ביום ללא חג ושבתון — זה מנהגו של שר האספקה.

ד"ר יוסף הסתגר בינתיים בחדריו-חדרים, ועשה את חשבון-הגנש. לבטיו האישיים, שהתעוררו אחרי שמפלגתו העלתה אותו "כקרבן-חסאת" על מזבח הבחירות הממש"טיות ובאותו באו לירי ביטוי בהסתלקר

בדיוק שנתיים אחרי שהוכרע בקרב מגע אכזרי של כידונים, סנינים ושנינים מיבצע "עשר מכות", שהבקיע את הדור לנגב המנוחק, נחקימה המסיבה שבאה לסכם את תמרוני-הסתו אשר מספר ימיו היה כמספר ימי אותו מיבצע היסטורי.

שני אנשים נשאו את דבריהם: האר-כיאלוג-לשעבר בנה-המצח שהיה לחיל מס' 1 של המדינה, שציטט פסוקי-תנ"ך ומשך בקצות שפמו השחור; ושד הבטחון, אדום-עניים ועצבני, עיף מן המקו-וממכר המפי לגתי בממשלה.

השנים דיברו בשפה אחת, כיאה לשני אנשים אשר דעותיהם בעניני בטחון מודרות במידה רבה, ובכל זאת עוררו דבריהם הר-הורים שונים.

יגאל ירין עמד על הצד הצבאי של התמרון. לדבריו, הצדיק את התיאוריה שה"נחה כיסוד לצבא מאז קיבל הוא לידי את תפקיד הרמטכ"ל: עקרון חיל-העתודות. הוא הצביע על הווגמה השווייצית והשבדית, וכיאה לארכיאלוג חזר גם לימי דויד המלך "איש לאהליו ישראל".

יכולים להיות ויכוחים מקצועיים על תיאוריות צבאיות ועל תפיסות-יסוד של משטר-ונוהג. על דבר אחד לא יתכן ויכוח: למדינה דרוש צבא יעיל. דבר זה מובן לא רק למיליטריסטי החולם על שלטון-כיבוש של גזע אדונים עברי, אלא גם לפאציפיסט המקוה כי באחד הימים תבואנה מדינת יש"ראל וארצות ערב בכרית של איחוד מרחבי. שתי המטרות לא התגשמה אם לא תהיה המדינה מוכנה להגן על עצמה. זהו תפקידו של החייל.

דוד בן-גוריון אינו חייל, המקבל הוראות ומחויב לפעול על פיהן. מעמדו שונה מאוד מזה של הרמטכ"ל, הנאלץ לפעול בתחום התנאים המדיניים הנקבעים ע"י אחרים. דוד בן-גוריון אחראי במידה מכרעת לעיצוב המדיניות שיצרה את המי-צב הנוכחי.

הוא אמר, בחיך רבי-משמעות וזנוסח דיפלומטי: לא היתה כוונה לעשות ג'יסטה צבאית כלפי אר"ם (הדן זו הפעם האלף בסיכסוך העברי-ערבי), אך אם המגין התמי-רון את כוחה הצבאי של ישראל, טוב הדבר.

ולגבי ראש-הממשלה יש לשאול את השאלה שאין להציגה לרמטכ"ל: האם אין הוא אחראי במידה-מה לכך שיש בכלל צורך בהפגנת-כוח כזאת?

גנרל גרמני אמר: "המלחמה היא המשכת המדיניות באמצעים אחרים". בא גנרל גרמני אחר ותיקן את דבריו: "המל-חמה היא פרי פשיטת-רגל של המדיניות". אין לבוא לממשלה בטרוניה על זה שלא הצליחה לחסל תוך שנתיים את ירושת השנאה והאיבה אשר נצטברה במשך דור שלם. אך יש לבוא אליה בטרוניה הרבה יותר מעשייה, הרבה יותר פשוטה: היא לא עשתה אף מעשה מדיני אחד כדי לצעוד אפילו צעד זעיר בכוח זה.

אומרים שאין מה לדבר עם ממשלות ערב (למרות שמר שרת ימשיך להאמין עד סוף ימיו בכנותו של אותו שועל ערס ברמת-עמון). יתכן שכך הוא הדבר, אולם קשה ל-אמין שבכל ארצות ערב, בין עש"רות ולבין נפש, בים של אינטריגנות, אר-גוני-מחותרת, מפלגות-אויביוציה, מעיטים מדוכאים, מעצמות מיוצלים, אין אף נפש חיה אחת שהיתה מוכיחה ל-איון למילה של הגיון — לוא האמינה שמילה זו נאמרת בכנות.

למעלה מחצי תריסר תחנות-ירדני פוע-לות בישראל. אף אחת מהן אינה מנהלת השמילה רצינית המסוגלת לעורר ענין מעבר לגבול.

מבעד לגבולותיה האינסופיים של המ-דינה חדר פנימה זרם בלתי-פוסק של מסויינים. אף כרוז ערבי לא חדר החוצה. למי-שלה אין מדיניות-חזק רעה. אין לה בכלל מדיניות חזק — אם אין רוצים לכבד בתואר זה נאומי-מיליציה הנישאים מדי פעם באולם-הידבורים של אר"ם.

התמרון לא היה מצחיק, יתכן שמישהו חשב שכאן, משחקים במלחמה. הוא טעה. הדבר רציני מאד: כי בתנאים הנוכחיים תהיה המלחמה בסופו של דבר, בלתי-נמנעת. ה"פצצה" שהיתה מונחת כר-הוב תהיה, באחד הימים, פצצה אמיתית. כי ככל שמעטה היום העבודה במשרד החזק, כן תרבה מחר העבודה במשרד הבי-טחון.

עד 1948 קומקום חשמלי לשמושו הפרטי. (כמה מאות?) "מבצע קומקום" נסתיים אצלנו בהצלחה, סח בארשת רצינות חבר ותק של הקבוץ. (מאורעות תרצ"ה, שלי-חות, פלי"ם, — ועתה — יחי הקומקום!)

אגב, מתלחשים כי קבוצים מסוימים הת-ליטו להעניק לחבריהם עד סוף השנה — ככשיר רדיו (8 מנורות) מקרר חשמלי ("וסטינגהאוז") ו...ריסטי נסיעה חפשית בקוים הבינעירוניים.

מאחורי הקדעים: רוזן ודוביאניקר עומדים על המקח
כשפנחס רב עם פנחס...

לפני הדלת: ברנשטיין ורוקה מחכים לסיום השיחה

...חכמה פרץ תורו
צילומים: ה. קאופמן — מיוחד ל"העולם הזה"

ארצנו זו

זוכה היבואן עזרא זכאי ("הבקר") — **האמהות** נפגעו **בבריאותן**, מת-מת אספקה לקוייה **לילדיהן** ("על המש-מ" — ייתכן שלא תמצאי חן בעיני **ראובן**, ייתכן **ששמעון** יברח בראותו אותך במרחק 100 מטר, אך לוי יפול להגליך **ויבקש את ירך** ("לאשה") — ערבייה **מסתננת**, בת 45, שהי-גיעה השבוע מרפאלה, נעצרה בסביבת יפו בזמן **האזעקה** ("מעריב") — יש להגביר את **התעופה** בין **כתלי בית הספר** ("חרות") — נשלחו זרי **פרחים לברוטניה** **מישראל** ("חרות") — **רוכב אופניים** נשך **שוטר תנועה** שביקש לרשום "ראפורט" נגדו על עבירת תנועה. השוטר נלקח ל-**ג'ידודי-אדום** והרוכב הנושך — **לפלא** ("מעריב") — **השליך סיגרייה** והדליק **פרדס** ("הדור") — שתי **גודגודות ארם** נמצאו **בפח אשפה** ברחוב הרב קוק, ירושלים, על ידי ילדים שבחשקם ("הבקר").

טרוף רגעי. אותו שבוע הופיעו ב"דבר" דברי הערה בקשר עם 14 המש"קים, שנתפסו בעבירה. "בימי טירוף והש-תוללות השוק השחור בארץ נתפסו לע-בירה רגעית בשעת חולשתם 14 משקים הקלאיים". לאחר הקדמה זו שהם ממשיכים את העתונים האחרים על שהם ממשיכים לכתוב על הענין הזה, "עושים ממתקים מהענין". לכאורה צודק העתון באמרו, כי אין מקום להאריך את הדיבור על ענין שהוא כבר די ברור. סוף סוף — כאשר

תו הזמנית מפגישה עם אלה שנטשוהו בשעת משבר. שאלות מרות התעוררו בלבנו, מי היה אשם העיקרי ב-משבר האימון? בציבור? הרי הוא, באומץ-לב למופת, קלט את כל הזי העם וחיפה בגבו על כשלונות — ולא רק על כשלונות משרדו. הרי הממש-לה עצה את דמותה הכלכלית של המ-דינה, הוא עשה את העבודה השחורה. עלה בידו, באמצעים דרסטיים, לבלום את דהרת גלגלי האינפלציה ולהוריד את הי-אינדקס. לאחר מאמציו זקפה זאת הממש-לה על חשבונה. וכשהמאורעות במזרח הר-חיק גרמו לעלייה במחירים הגלמיים בש-חוקים העולמיים — הוא אשם. אולם המשבר, ככל המשברים, לא לי-עולם עומד (אף אם הוא פנימי ונפשי) ובינתיים נתגלו אפקים חדשים...

אסון: הכל, דפק!

רופא העצבים נעץ מבט חודר בידידו, פקיד רב השפעה במשרד האספקה, שבא לערוך לו ביקור נימוסין גרידאי.

"לא ידעת", אמר הפקיד, "כיצד להעריך את האירמה הנאה של תושבי המזרח: אל תדחה למחר, מה שאפשר לעשות מחר תיים — ונכשלת. האושר היה כל כך קרוב, ובכל זאת אשמים התמרונים".

הפקיד לא גוייס לתמרונים. גוייסו חברי ריו וכאן טמונה כל הצרה: גוייסו כשלו"שים אתו של הפקידים והכל "דפק". לא חסר להם ולא היו הפרעות באספקה ועתה אומרים: אם אפשר להסתדר בצורה זאת, איזה צורך היה בכל המנגנון המנופח? עם ההחלטה לפרק את משרד האספקה התעוררה מבוכה בין הפקידים האחראיים. התפקיד הראשון שהוטל על השר החדש היה טיהור המנגנון, ולפתע הרוח וההצלה באו לפקידים במקום אחר, התפטרות הממ-שלה, "לאחר אלפיים שנה" — והלבבות הת-מלאו בתקות חדשות.

לאחר "כשלו"ן זה נפלה ההצלחה בסי-דור האספקה בשעת התמרונים. נענע רופא העצבים בראשו ואמר: "מקרה מסובך מעין זה לא אירע לי בכל הפרקטיקה שלי..."

עמוד קלון?

מודעה גדולה, שהופיעה על לוחות המור-דעות בתל-אביב, מעוררת הרהורים נוגים לכדי בלבו של העובר רשע, "חמש שנות מאסר בצירוף 2500 לירות קנס!" — וועקת מצליה כתובת בצבע אדום. ובראש המודעה — ושוב בצבע אדום — "בנינו לא שפכו את דמם כדי שרודפי בצע" וכו' וכו', אדם ממשיך לקרוא ולמד מיד, כי המדובר כאן בשוק השחור.

מתברר, שכל אלה אינם אלא דברים מתוך פסק הדין נגד מרכי ודיסלבסקי, הסוחר שנידון ל-18 חדשי מאסר על שי-העלים 150 מטר בד. ("העולם הזה" 676). לשכת המודיעין הממשלתית ביקשה על ידי מודעה זו לתת פרסום רב למשמעות החוקית, ויראו וישמעו! ומודעה זו היא רק חלק מהמסע התעמולתי נגד השוק ה-שחור.

ודיסלבסקי עשה עבירה, הובא לדין, נמצא חייב ונשלח לבית הסוהר. תולדות החוק והאטיקה של החברה מלמדים, שכלל שהתרחקה האנושות התרבותית ממי הבי-נים כן ביקשה לחסל בקרבה את רשע הנקמה כלפי העברייני. אפילו את בתי ה-סוהר מבקשת החברה המודרנית להפך ל-מוסד חינוכי במקום תגמולי. ואילו כאן — כדי לעשות תעמולה למסע הכללי (הי-חויבי) נגד השוק השחור — הצדיק את האמצעים למען המטרה, ובעוד שהגידון יושב כבר בבית הסוהר (ובינתיים מובאים עשרות אחרים לבתי המשפט) השתמשו בו, השפילו את כבודו ושמותו בעמוד קלון. הסוחר כבר בא על ענשו אך לשכת המודיעין של הממשלה עוד לא סלחה לו...

במריקה אחר נפקדים מתמרוני ה-י צ.ה.ל. ונקלעו שוטרי חיפה בחצות ליל לבית ענק בן שש כניסות ובעל קרוב למאה דירות. לא היתה ברירה אלא לצלצל אצל אחד השכנים על מנת לש-אול לכתבתו של "הקליינט". לאחר ש-עה ארוכה נפתח חריץ צר בדלת, ראש שיבה בן שיששה רדומה למחצה הציץ החוצה וקרא בזעם: "כאן גר פקיד — ואין כאן שוק שחור! הדלת לא נס-תחה שוב."

מיבצע קומקום

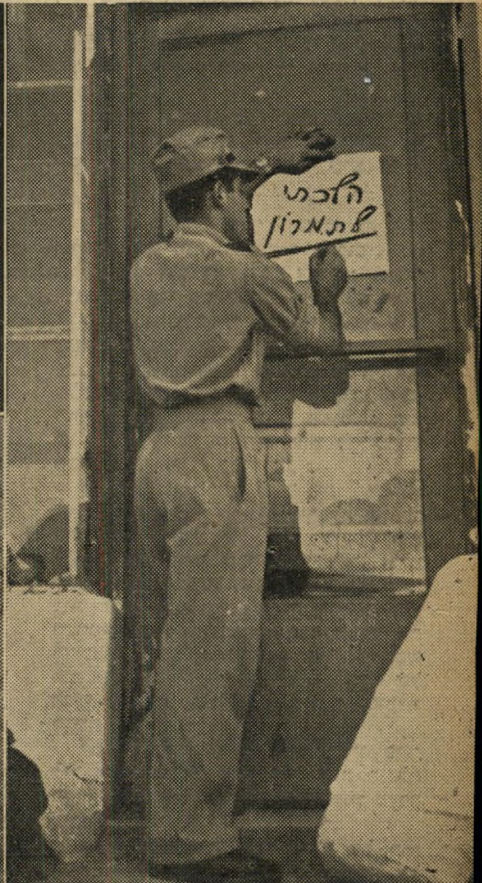
קומקוים חשמליים הם "בבל יראה ו-בבל ימצא" בחיפה. ככמטה-קסמים נעלמו כולם. לאן? כמובן, אפשרי מאד כי קומ-קוים רבים "הסתגנו" לשוק השחור, אר-לם ידוע הוא כי כמה מאות מהם "הש-תקפו" ב...קיבוץ יגור.

אין הדבר בגדר סוד כלל. להיפך, מדי-כירות קיבוץ יגור מתגאה בכך כי עלה בידה להעניק לכל חבר קומקום לקיבוץ

פצצה זכוכית. איש המשמר האזרחי — גיבור האפור של תמרון הסתובב בחובות תל-אביב — מרה את צמאנו אחרי שכיבה את פצצת המשורר.

דו"ח המורא "ריח נחוח". ביום שני בשש בבוקר פתחתי את הרדיו לשמוע את שידור מחירי הירקות, במקום זה הודיעה לי קריינית בקול מלא אופטימיות כי נולי "ריח נחוח" להחיצב באותו נרב. סירתי את חוותי ונסחתי לרתי ועם רדת הליל שרכתי דרכי למקום המפגש וקיבלתי את הצידוד.

האפלה חוזרת לתל-אביב

התמרון הראשון הסתיים, לפי כל הסיכומים, בהצלחה בכך שגילה את הליקויים הקיימים במנגנון הצבאי. חיילי הצבא הסדיר ורכבות חיילי מילואים, שעזבו את ביתם מיד עם הינתן האות, הופעלו בתנאי קרב מדומה. "האינך מפקד למות?" היה זה בשעת הפצצה קשה. מכל עבר הדהדו קולות נפץ אדירים, אנשים הסתתרו בפתחי הבתים, וכל המכוניות נעצרו לצדי הכביש. במרכז הככר היתה מוטלת פצצה מבהילה — ארוכה ושחורה ומסביבה — ממרחק של חרדת-כבוד — התעסקו אנשי "המשמר" האזרחי, כבאים ושאר בני אדם שמתפקידם להציל נפשות בשעת הפצצה. תפקידם העיקרי התבטא בהרחקת הסקרנים.

פתאום "תקתקה" מכונת יריה מקרוב, תקתק לפתע הופיע מרחוק אופנוע המתקרב בדהרה. "מס"תם מטורף" רצה שני להוכיח. "עצור! האינך רואה פצצה מוטלת על הכו למות?" אולם נראה שהצעיר על האופנוע היה בן הלא הוא בא במיוחד לחזות בפצצה, שיפסיקו את ה את מה שיש לראות. אך איש "המשמר-האזרחי" עמד בשלו, וחוק יתקרב לפצצה. בליט ברירה סיבב הלה את אופנו

שוב עשן ברחובות תל-אביב. תמונה זו המזכירה את לונדון בימי הבליץ ואת תל-הביב במאי—יוני 48 צולמה בכיכר מגרבי ביד מן התמרון. אולם לא את העבר בלבד היא מזכירה — הדבר עוד יכול להשנות.

בעל המקום מוכן היה לספק נרי, אך בקבוק ריק לא היה, ועל השולחן אסור להדביק נר. עד אשר קם אחד האחראים על העזרה הראשונה וההצלה ונידב את כובע הפלדה שלו, לשמש לנברשת לזוג מבקשי-הרומנטיקה. **זה כלל לא מישחק.** וכך עבר התמרון בהשאירו רשמים וזכרונות מקוטעיים. אולם לא לכולם נתגלה דוקא הצד ההומוריסטי והפיקנטטי, כי יש אנשים שכבר שכחו טעם הומור תחת פצצות. ויש גם ואם זקנה אשר אינה מסוגלת להבדיל „בין קודש לחול“ רואה את הדברים אחרת: אם בנה לבש מדים ופצצות מתפוצצות בתל-אביב, הרי סימן שהכל לא נגמר. שהמישחק אינו כלל מישחק, כפי שאנשים רוצים להוכיח.

ב„יריבו“, שהחזיר לו מבט סלחני מלווה חיוך אבהי עמוק, ומפי שניהם נפלטת המילה: „שויצר!“.

כובע פלדה ורומנטיקה. בערב היו רחובות העיר מואסלים זרק פה ושם נראה אור חודר דרך חלון פתוח. בתי הקפה עיממו את האורות והמלצרים ביקשו מהלקוחות לשלם מיד עם קבלת הזמנתם, פן תפריע „הפצצה“. אחד מהם אפילו הפך צדה זו לטובה. במקום אור החשמל הגס, תקע נרות קטנים לתוך בקבוקים והעמידם לאורך הדלפק. האור הרך השרה אירה עדינה של רומנטיקה ואינטימיות. זוג אחד כה התרשם מהאינטימיות שביקש עוד להתבודד לגמרי ליד שלחן נידח.

ז והתקרבה. עד אשר קד גבוה“ הכריז אחד,

ש ? האם אינך מפחד דר אמיץ, ממש גיבור. טטויות“ ויתנו לו לראות

זוא חוק — הנער לא ונתן מבט מלא בוז

אחרי ארבע שנים

קרוב לחצות, בלילה של ה-29 באוקטובר 1946, כאשר חורו כמה מבני משפחת צעירי לבית ברחוב מלן בתל-אביב, מצאו על הרצפה את גופתה של צופיה כשיא מכוסה בסדין. צופיה הייתה אחת משלש הבנות של משפחת צעירי ומלאו לה 18. מלבד שתי אחיות היו לצופיה שמונה אחים.

כבוד המשפחה. המקרה זועזע בי שעתו את כרם התימנים. המשטרה שהתלה בקהיר לא יכלה בשלב הראשון לקבוע את סיבת מותה של הצעירה. אולם כמה ימים אחר-כך קבע הרופא הממשלתי, שניתח את הגופה, כי צופיה נרצחה על ידי חניקה. מקץ כמה ימים נעצרו על ידי המשטרה שנים מבין אחיה, אשר ובצלאל, כחשודים ברצח.

לאחר גבית עדויות בקרב אנשי המקום הגיע הקצין החוקר — אבטיחי — למסקנה שהפשע בוצע על רקע של "כבוד המשפחה". הבריות היו מרגנות כי צופיה אינה נהגת באורח מוסרי והיא נפגשת עם מכרים ערבים, דבר שחרה לבני המשפחה. כמה שבועות ישבו שני האחים במעצר, אך כל המאמצים של המשטרה להשיג הודאות עלו בתוהו ולבסוף הוחלט לסגור את התיק. הדבר הלך ונשתכח וכעבור שנתיים, עם פרוץ המלחמה נשרף התיק ביחד עם אלפים תיקים אחרים במשטרת מנשיה, שעל גבול יפו.

"שמי רצינית צעירי..."

כמה שבועות הופיעה במשרדו של הקצין אבטיחי במנה הארצי של המשטרה צעירה וביקשה להשאר אתו ביחידות. "שמי רצינית צעירי", אמרה. השם "צעירי" אמר לקצין אבטיחי הרבה, אך באותו רגע לא יכול היה להעלות על דעתו, כי כעבור כמה שעות יתחיל מחדש לחקור באותה פרשה של רצח בכרם התימנים אשר לה הקדיש ימים ולילות רבים לפני ארבע שנים. רצינית סיפרה לקצין, כי במשך ארבע בע השנים הללו אכלה מוסר הכליות.

"עתה אסכר את כל האמת", אמרה — והיא גילתה כי שני האחים אמים ביצעו בשעתו את הרצח. הדבר ידוע לכמה מבני המשפחה. אמרה, היא זוכרת כיצד אמר רה האב צעירי למחרת המקרה "חלס, צור פיה נגמרה". היא יודעת גם על אוששים, שראו את שני האחים באותו לילה יורדים בחדריהם וראלה אשר שמעו צעקות מן החדר סידם לכן.

נשיקה ובכיות. כעבור כמה ימים הובא אשר צעירי על ידי המשטרה הצבאית (הוא משרת כיום בחיל האוויר) למשטרת תל-אביב והושם בכלא. אחיו צבלי אל לא הוואם עוד במשישה זה מאחר ש הוא נהרג בינתיים באחת ההתנגשויות עם המשטרה בחצות תל-אביב. בבית המשפט חקרה מוקדמת בפני כב' השופט הראשי מלחי, היה הקל בבית המשפט עד לתי מונה מורה. האחיה, אשר מסרה הכל ל המשטרה והאח הנאשם שהיבא באזיקים ל משטרה, נפלו זה לזו לתוך הורועות ו החלו מתנשקים תוך בכיות...

הרצח שחיסל ביגמיה

בפני השופט החוקר יריד הלוי ברחר בית, עמדה השבוע מילכה נהן, בת 20, אחת משתי נשותיו החוקיות של חיים שמואל כהן. עולה חדש מתימן המתגורר בכפר חוליקאת. הגב' כהן נאשמת ברצח צעיר, אשתו האחרת של חיים שמואל,

שהייתה צעירה ממנה בחמש שנים. זה אחד המקרים הנדירים בארצנו כאשר אשה מור באת לדין באשמת רצח אשה אחרת על רקע של קנאה.

ערבי בעיני שפם. כפי שגולל את הפרשה סגן פרקליט המחוז, מר אברהם דינרי, נעלמה מרים בת ה-15 מביתה ב-17 לספטמבר. גופתה נמצאה כעבור יומיים בבאר שעומקה 90 מטר, דרומה מהכפר. בגלל התנאים המתוחים ששררו בבית חיים שמואל כהן, והקנאה בין שתי נשותיו, נפל החשד על מילכה. כאשר נעצרה האשה סיפ רה לחוקר במשטרה, כי אותו יום יצאו השתיים לטייל בסביבה, אך חברתה הצעירה לא חזרה עוד הביתה והיא לא יכולה לתת הסבר מתקבל על הדעת.

מילכה סיפרה, כי בהיותן בפרדס נוטש התקרב עליהן ערבי בעל שפם והוא קרא להן. מילכה ברחה ואילו מרים נשארה במקום. מאז לא נודעו עקבותיה עד אשר נתגלתה גופתה בבאר העמוקה. אולם את כל זה סיפרה הנאשמת, רק לאחר שנעצרה. כאשר הוקרא בפני הנאשמת כתב האשמה, קיבלה מילכה את הדברים בקור רוח. באולם ישב האלמן ובעלה של הנאשמת, שעקב בהתעניינות אחר המתרחש,

לא למודיעין של הצבא אלא למשטרה הצבאית.

— **"שלחנו לך הבילה".** הבעיה שעמדה עתה על הפרק בפני המשטרה הייתה: מי שלח את המכתב. על המעטפה לא היתה רשומה כתובתו של שולח המכתב. המכתב היה מיועד לאדם החי בפלוגה חקירת כתבי-היד לא העלתה הרבה. והנה עלה רעיון במוחה של המשטרה הכללית: היא תלגרפה לאותו אדם בפריז בזה הלשון: "שלחנו לך הבילה. תאשר טלגרף". וכמובן שהאיש לא יאשר לבוא. וכמובן שהוא היה מכוון לאותם האנשים אשר שלחו את הבילה ואשר שלחו בכיכול את הטלגרמה...

וכך הגיע זוג הורים של סטודנט יש-ראלי הלומד בפריז בית דין לספסרות, כנאשמים בהוצאה דבר-ערך מן הארץ. הכתור המסתורי לא היה אלא עשוי זהב וצבוע בצבע שחור. בסך הכל שקל עשרה גרמים. אך גם שורה גרמים של זהב עליו לים לעזור לסטודנט ישראלי חסר אמצעים הלומד וחי בבירת העולם.

מלבד הגילוי המוצלח נודע מאותה תשרי בה עוד דבר. הסטודנט ניצל את ההזדמנות והודיע להוריו שהוא עומד להגיע לארץ

האחים יעקב ויצחק מזרחי, הנאשמים ברצח סרסור-הדירות הנדלר, יוצאים מאחת הישיבות המועזיות של המשפט. בראותם את הצלם ד. רובינר הם מסתירים את פניהם...

ולא הסיר עין מהנאשמת. המשך החקירה נדחה.

מסתורי הכפתור והצינור

יום אחד נתקל הצנזור (הקורא את הדבר) אר היוצא לחוק לארץ) בחידון מיוחד במי גו. "שלחנו לך הבילה", נאמר במכתב שנשלח לה לסטודנט ישראלי בפריז, ובה תמצא זוג מכנסים... מצד שמאל של המכנסים חס רר שלשה כפתורים ועל כן האספנו חד שים. והכפתור השלישי — הוא הכפתור. תוכל למכור אותו...".

"כפתור שלישי", למכור את הכפתור — הדברים נראו כחשודים בעיני הצנזור. אמים תפקיד הצנזורה, כידוע לנו, הוא לשמור שלא יסתנו מן הארץ ידיעות בעלות ערך צבאי, אך מי יודע מה פירוש המלה "כפתור"? סוף סוף עלול הדבר לגלות מספרים חיוניים או עמדות, או משהו כעין זה... ובכל זאת העביר הצנזור את המכתב

כרטיסים במחחרת

בצל המבצע הגדול נגד השוק השחור נערך בימים האחרונים מבצע מיוחד נגד ספסרות מיוחדות במינה: כרטיסי קולנוע בתל-אביב.

מזה שנים פורח שוק שחור בכרטיסי קולנוע והדבר הפך כמעט להרגל ציבורי. רבים אף רואים בספסר יריד נאמן המ ספק כרטיסים אחרי שהם אדלו בקופה. אולם המשטרה, שחקרה את הדבר באופן יסודי, סבורה שאין המצב בשוק הכרטיסים רע כל כך, ויש ימים בהם נגרם המחסור בכרטיסים אך ורק ע"י הספסרים הללו.

בעשרת הימים האחרונים נעצרו שמו

נה ספסרים כאלה, ביניהם שני "מנהיגים" קבוצות מסועפות, שברשותם היו כרטיסים לכל בתי הקולנוע בעיר. מעניין, כי ספסרי הכרטיסים הם "המבקרים" האמנותיים הטובים ביותר, והחוש שלהם אינו טועה כמעט לעולם. הם יודעים מתי עלול סרט להצליח, אילו מן הסרטים ראויים לתשומת ליב המיוחדת. ובהתאם לכך מתנהלת פעילות בממדים עצומים.

עקרונות פסיכולוגיים. במשך ימים אחדים עקבו בלשים אחר הספסרים והצליחו לגלות את שרשרת פעולתם. עד כה היתה ידם של הספסרים על העליונה, על אף המכשולים שהוכנו להם, כגון סירוב למכור להם כמות גדולה של כרטיסים ועוד. הם משתמשים בילדים ונערים, הם יודעים אפילו ליצור צפיפות מלאכותית, הם פועלים על פי עקרונות פסיכולוגיים — הכל כדי למכור את הכרטיסים במחירים מופקעים ככל האפשר.

לא ברור אם יוחמר עתה דינם של ספסרים אלה משיבואו למשפט, אך עד כה לא נבהלו הללו אף בפני מאסר (שבוע או שבועיים). ידוע על מקרה אחד, כאשר שר אחד הכספרים הראשיים ערך "מארב" למשטרה, נתן לעצור את עצמו, כדי להטי עות את השוטרים. ואמנם עזבו השוטרים באותו ערב את שדה הפעולה ליד אחד מבתי הקולנוע בעיר בעוד שמספר גדול של כרטיסים נמצא בידי שותפיו שהצליחו אחיכם למכרם לקהל...

והחוק איננו...

חסרים 20 סנטימטר! "מסק פקה אגף המזון ששתה למבחן" כוס מיץ בקיוסק של יהושע טבצניקוב. בכוס היו לפי "מד" דות מדויקות" 180 סנטימטר — במקום 200 הדרושים לפי החוק.

יהושע טבצניקוב נתבע למשפט בפני בית הדין למניעת ספסרות והפקעת שרעים בחיפה ונידון ל-50 ק"ס — כי חוק הוא חוק!

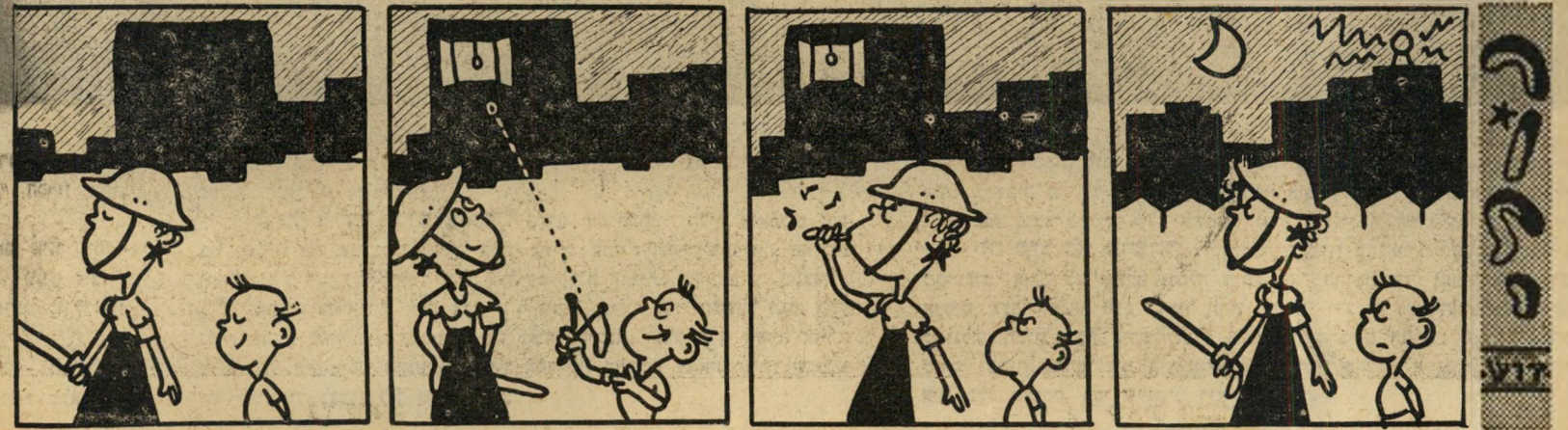
עד שלפתע עלה בדעתו של בעל הקיוסק להגיש ערעור על הקנס, לבית המשפט המחוזי בחיפה. הפך ב"כ המערער, העו"ד צריניאק בכל ספרי החוקים על כל נוספיהם והתכרר שאין חוק! פשוט, קווי המידה שנת פרסמו בעתונות חלים על כל המשקאות כולם, לימונדה, ומנטונדה, ואורנזדה ועוד ועוד, כולם מחוץ... למיק!

יצא פסק הדין כי ערעורו של יהושע טבצניקוב מתקבל — ועל קופת בית המשפט להחזיר לו את 50 הל"י שלו. שמחים טובי לב יצאו בעל הקיוסק והעו"ד לשתות... כוס גזון.

ברנקו מול בן גוריון

הצעיר ויטוריו כספי מצא נימוק אחר כדי לא לשרת בצבא ההגנה לישראל. נימוקו אינו דתי אלא לאומי. הוא טוען כי בהיותו אזרח ספרדי אסור לו "לשרת בצבא זר", ואילו החוק הספרדי אומר כי כל אדם המשרת בצבא זר עלול להפסיד את האזרחות שלו. ויטוריו מחזיק בפספורט ספרדי.

לעומת זאת אומר החוק הישראלי כי כל תושב הארץ הזאת חייב שרות צבאי, ולא רק אזרח. אילו היה המדובר באזרחים, הרי צריך היה לשתר חלק ניכר של חיילי ישראל מהצבא. אמנם היו בתוכנו יוצאי אמריקה רבים, שלא הצביעו לכנסת מפחד שמא יפסידו את האזרחות שלהם, אך כאשר לשרות הצבאי בצה"ל הוכיחו הללו יותר נאמנות (ביחוד כאשר קיים שרות חובה...).

פרשה 00

נערה בין הגברים

אגדה נורמנדי עתיקתיומין מספרת ש' הראשון שצלה את 'התעלה' האנגלית' היה חייל אנגלי, שמהר בדרכו מן השבי באי רופה אל ביתו, אל הסלעים הלבנים של אלביון, אך לאמתו של דבר היה הראשון שצלה את הלמש הקצין האנגלי מתיו חב (24 לאוגוסט 1875). אחריו נסו את כוחם רבים, גברים ונשים ללא הצלחה. רק לאי חר 26 שנה הצליח מישהו נוסף לעבור את התעלה ומאו הוסיפו רבים - ובהצי לה. אותו קצין אנגלי שהיה הנחשון ה' ראשון בשחיה זו קפח את חייו בנסותו לחצות את מפל המים בניאגרה - אשד המים האדיר ביותר בעולם. מלבד שחיה זו נערכות מדי פעם בפעם תחרויות בנה' רות ובאגמים (בתמוזה, מסביב לאי מני' הטן בניו-יורק ובאגם 'לייקססקס'). ידוע המשחה דרך אגם אונטריו (צפון-אמריקה) למרחק של 21 מיל. קשה מאד לשחיה הוא מיצר איברלט אך גם הוא הוכרע עיי שחינים אמציים...

ויש צולחים בישראל. אך גם בארץ נמצאו בעלי יומה וארגון מבצעים מעין אלה. התאגדות 'הפועל' עמלה והצי ליחה בשני מפעלים: צליחת הכנרת ושחיה משביציון לנהריה. עוד בשנת 1929 זנקו בחורי כנרת, וביניהם האחים חוש, ומאו הפכו שני המפעלים למסורת.

השנה נטלו הימאים את היומה לידם ר' קיימו אף הם צליחה כפולה: למרחק של 3500 מטר ולמרחק - 500 מטר. התנאים לא היו אידיאליים: גשם, קור, טערה בים וגלים גבוהים אך כל אלה לא היו מכשול והשחינים התפורו בכוחים שונים. במש' חה הארון הגיע ראשון יצחק פיסטינר ובקרב למקום השני והשלישי התחלקו: שמשון בובר ועקיבא זונברג.

אך ההפתעה העיקרית נפלה 'במשחה' הקצר'. אין פלא שראשון הגיע האלוף ה' ישראלי תנשמת אך שהנערה חיה שלמ' ברג תחפס את המקום השני בין הגברים (וכמובן שאת המקום הראשון בין הגברות) איש לא פלל. חוה הקדימה את אורי ז'רנוב שהגיע שלישי ב'21 שניות. זמן רב בש' היה!

בתחילה היה המשחה בין שביציון ר' נהריה 'פסטט' של בני-נהריה, ואריה איי' זיק - בין הכחורים, ומרים וידנבאום בין הבחורות נטלו את הבכורה. בשנת 1949

פרץ יעקב גודרד והקדים את כל יריביו. השנה היתה צריכה להערך הצליחה בין שביציון ונהריה בשבת החולפת, אך הת' נאים הצריכו את דחיתה.

'מחפשים ספורטאים עם דם'. ברור שהמפעלים האלה של שחיות ארוי' כות מושכות ספורטאים בעלי תנופה והי' עזה. אך כאשר מסתכלים ברשימת השמות הרי תמיד אותם הפרצופים. אותו מעשה נועז של המשחה עם החסקות וקוק לחקוי. בשטח זה יש מקום לדמיון עשיר ואופי' כתפרץ וטוב יעשו בעלי העזה והדם באם יארגנו את המפעלים.

גם מתיו חב זכה בתחילה לצחוק ולעג אך היום מעריצים אותו מאות בנינוער ברחבי העולם.

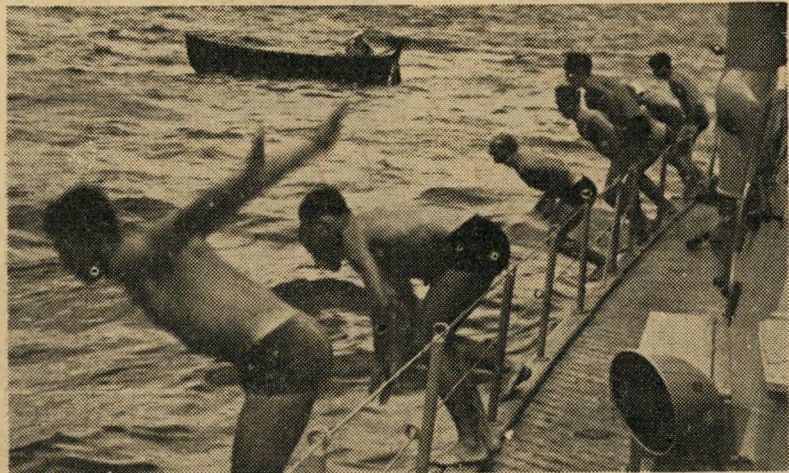
אבדו: כתר ופרצוף

נצחוננו הבלתי מופקפק של המתאגרף ה' כושי - אורד צירלס - הביא להכרה

המצליח' עולה ופולה. מסכום פועט של 50 דולר תמורת הופעתו הראשונה צבר ג'ו לואיס 2.374.866,28 דולר עבור הופעיו' תיו השונות. רכושו גדל והוא השקיע את מרבית רווחיו במניות. מעניין שקודמיו לא שמרו את הונם וכבוזוהו על חיי מו'

פתרון הבעיות: בפעם הראשונה התפרסם האיגרוף הודות לכומר ברינדין (1201 לספירה) שראה שהנוזקים בדר' אל יקרים מדי, והציע להשתמש ב' אגרוף במקום חרב. הדבר מצא חן בעיני הצעירים והכומר הפך למדריך בבוקס... מאז ירד שעור התמותה באירופה.

תרות, כנראה שפקחותו על הזירה לא נפלה מכושר הסתגלותו לתנאי החדשים.

הימאים קופצים המימה חוה גרמה לאפתעה

אלוף בלתי מנוצח... ע'ד. שמו של לואיס הפך לאגדה אצל אלפי מעריציו. אם כי עשרות רבות של מתאגרפים בעלי-שם נסו לשלול ממנו את כתר: פרימו קרנרה, היהודי מקס באר, מקס שמאלינג, טומי פאר וטומי מורליו, ג'ק רופר, ארתורו גודוי, רד בורמן, בודי באר, בילי קון ו' אחרים - דרי כולם לא עמדו בפני מהלך מותיו הקטלניות. רבים לא יכלו לשאת את מכותיו עד סיום כל הסיבובים וכרעו ב' 'נוק-אאוט'. רבבות ראוהו בהופעותיו על הזירה ודרך הטלוויזיה ומליונים האזינו ל' מהלך הקרבות באמצעות הרדיו. הקרב הסוער ביותר של לואיס היה נגד ג'ו ולי' קוט אך לואיס זכה.

הבלתי-מנוצח נוצח? במשך 11 שנה החזיק האלוף-העולמי בכתר האלי' פות ולא הרפה ממנו. אמו, שרכשה לה שם כאמא אוהבת ומסורה לבנה (בעצם,

'מפוצצת' מצד 'המפציץ-החום' - ג'ו לואיס (או: 'ג'ו-הגדול' כפי שהוא מכר' נה עיי' מליוני כושים צעירים ברחבי העו' (לם). הכרותו הצטמצמה בחמש מלים: 'לא אוסיף להגן על תוארי...'

הופעה ראשונה תמורת 50 דולר. מאז שנת 1937 הפסיד לואיס בקרבות ה' בוקס רק פעם אחת ויחיתה. היה זה נגד המתאגרף הגרמני המפורסם מקס שמלינג. מהלומה עזה של מקס שילחה את הכושי לקרשים והוא נוצח 'בנוק-אאוט' בסיבוב ה'12.

לואיס נולד בשנת 1914 באלבמה והתב' לט כחובב בקרבות מוקדמים. בשנת 1934 הפך למתאגרף מקצועי. שלוש שנים לאחר-כ' זכה בכתר האליפות העולמית למשקל כבד בעת שהכריע 'בשיק-אאוט' את גיימס ג'י. בראדוק. מאז החל כוכבו של 'הכושי'

כל אם היא כזאת אך היא מתפרסמת בעת שבנה מספס בשלבי הקריירה) הצליחה לי' השפיע עליו שינטוש את הזירה. לואיס גאות לה והפסיק לזמן-מה את קרבותיו. פגישתו נגד אורד צירלס נסתיימה בכשלו' נה. לואיס היה הוגן כלפי יריבו ובסיום התחרות הודיע שצירלס היה טוב יותר.

רק פעם אחת סיכן את מעמד-מתנגדו: בסיבוב ה'10 פתח לואיס 'בבטר' כהלר' מות ונדמה היה שלפנינו אותו מתאגרף שהגן 25 פעמים בהצלחה על תוארו, אך כוחותיו עזבוהו ונשימתו נתקצרה. היתה זו 'שירת-הברבור' ובסיבוב ה'14 כמעט וחיסל צירלס את 'הבלתי-מונצח' - ב' 'נוק-אאוט'.

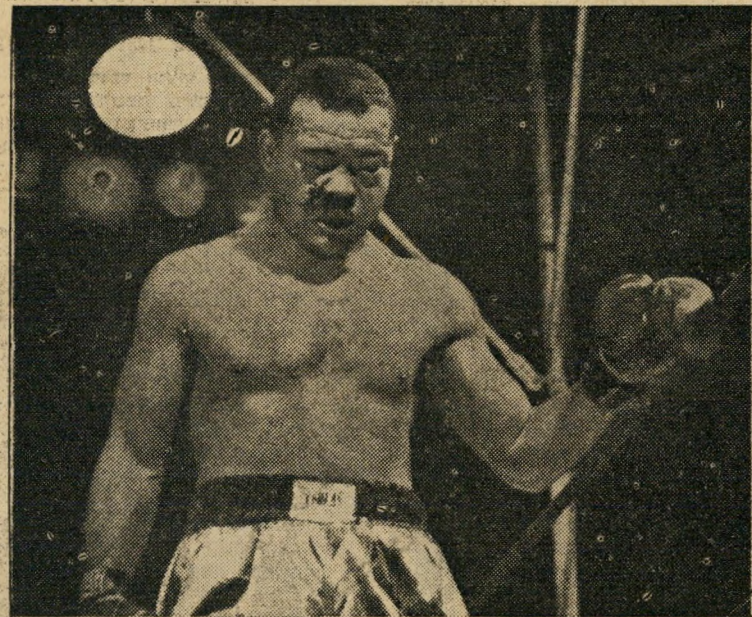
שבוע ימים לפני ההתחרות הביע לואיס את דעתו שאין צירלס מתרומם לדרגה של 'הגדולים' במשקל כבד, אך בסיום התח' רות הודה בפה מלא שהכתר מגיע למת' חרו. ואמת, לואיס יצא מקרב כשפניו נפוחים ועינו השמאלית עצומה. הוא הפסיד את כתר ואת פרצופו...

אלוף עולמי באמריקה... זכאי רופה. עובדה מוזרה היא שבמשקל כבד קיימים 2 אלופי-עולם. הסכסוך בין ההתאחדות הבינלאומית להתאגדות באי' רופה ובאמריקה 'מתבטא' בתמיכה בשני מתאגרפים. לאחר נצחוננו הוכרז אורד צירלס כאלוף העולם במשקל-כבד והוא מוכר ב' ארצות-הברית. בארופה 'מושל' גם-כן אמ' ריקני שחום עור וגבה קומה -- ליי סבולד. סבולד מוכר עיי' האירופים כאלוף עולמי הודות לנצחוננו המשכנע על האלוף הברי' טי - ברוס ודוקי.

נסיון שלא הצליח. מסורת היא בין המתאגרפים במשקל כבד להחזיר עטרה לישנה ולו גם בגיל 36. לואיס נסה ללכת בעקבות קודמיו: גייס קורבט (33) בקרב נגד גייס ג'פרס בשנת 1900; כוב פיס' סימונס (40) כנגד ג'פרס בשנת 1902; ג'פרס (35) נסה כוחו נגד ג'ק ג'יהנסון בשנת 1910. ג'ק דמפסי (32) נלחם נגד ג'ין טוני בשנת 1927. כולם נכשלו ולואיס לא היה יוצא מהכלל...

כנראה שתחרות גומלין בין לואיס וצירלס לא תערך...

היא שוחה נגד הזרם... קרב עז ומרתק נטש בין השחיין הוי' תיק אורי ז'רנוב ו'החותרת' 'קראר' ליסית'. חוה שלמברג, המדובר בק' רב למרחק של כמה מאות מטרים בת' חרות השחיה הימית שאורגנה עיי' הי' מאים - ביס' ו בסופו של דבר הגיעה חוה ראשונה. כשנשאל ז'רנוב כיצד זה קרה שבי' חורה השיגה אותו בשחיה ביס' ענה: 'מה לעשות, בחורות מצטיינות בשחיה נגד הזרם...'

ג'ו לואיס המנוצח אחרייך

ג'ו לואיס ומעריציו לפנייך

העוצר השרים והציני

המועמד למשרת העוצר המלכותי של ישראל, דוקטור (לשנינים) סולניק אשר משח את בנו למלך ישראל, טוען שהוא נצר שלשלת דויד וקורא לעצמו בשם "דה אברבנאל" (על שם דהאברבנאל, איש סלונקי, הנצר הידוע האחרון של שלשלת האדמי-המלכותי חי כיום בנתניה על ריפוי שיניים ומסחר בולים, וקיבל את הידיעות על המשבר הממשלתי בשוויץ נפש, כאחד שידע את הכל מראש. "הרפובליקה פושטת הרגל", אמר, "עוד מעט ויקראו לי כני שאכונן את המלכות ואקח את הענינים בידים.

בקשר לויכות בין בן-גוריון וביניו על מצעה מלון "המלך-דויד" רמו הטוען לכתר יכה-הפנים: "אני הוא שנתתי את הפקודה לפוצץ את המקום..."

ככור שלום שטרית בעל קווי הננים החטובים, דמבטא המרחי דמדגיש את הביתיים; סרג'נט מטרה שהפך שר מטרה, היה אחרון שרי הקואליציה, שלא מחבר מפיא"י, שנשט את הממשלה אחר 685 ימיו קיומה.

שטרית, שהביאוריפיה הרשמית (ההוצאת שרות דמדיעין של המדינה) מתארת אותו כ"חפשי במגעו עם הבריות, מכניס אור-חיים, מגיעים את בני לויי הזמן ומקשים

— ואשר הוא ללא ספק אישיות שרק המורה יכול לפתח כדוגמתה". הוא יליד טבריה שליך הכנרת, בן 55, ובו ס"חר תבואית וחק לאי מצייצאי עולי מרוקו, חניך החדר, בית הספר "כלי-יש" ראל-חברים", תלמוד התורה והישיבה המקומיים שהוכר בתירא "הכס" בגיל 16, והיה מורה בבית ספר שבו למד. מוכתר המושבה כנרת, מפקד משטרת הגליל התחתון, עם הכיבוש הכי ריטי ומנהלה הראשון של מחלקת טברי עות האצבעות; עוזר למפקח מטרה מחוץ שהיה מיל בפועל של בית הספר לשוטרים בירושלים (שיך ג'ראח) שנעשה עורך דין, שופט שלום ראשי, עסק ציבורי ויושב ראש ועד עדת הספרדים בתלאיב. שר המשטרה הראשון (ואולי האחרון) במדינת ישראל ושר המיעוטים שתיכו ברי טל, לפי החסבר הממשלתי — בגלל יעני לות פעולתו שחסלה את הצורך במשרד מיוחד למיעוטים (קרי: מאתיים אלף ערבים).

האיש שדוד בן-גוריון רצה להספיק לממשלתו כשר התעשייה והמסחר, ושחולל בכך את המשבר (או, לרחות, סיפק עלה לכך) הוא יעקב מאיר גרינג (רב פע' לים ועשה משהו בארץ" — לדברי בן-גוריון). בן 49, שקט, מתון ואדיב ביותר, לילי ליטא שהגר עם הוריו לדרום-אפריקה, המבטיחה עושר, עם ראשית המאה.

אביו שהתעשר ואיפשר לו ללמוד את מקצוע המשפטים ולעסוק, לאחר מכן, בהצ' לחה רבה במקצועו זה ביוהנסבורג. כאשר ביקר בגיל 33 בארץ ישראל הח- ליט להשתקצ ובזכות מרצו וכושרו הארגוני עלה, במשך הזמן, לדרגת מנהל חברת ההשקעות הדרום אפריקאית, חברת "בניין-הדרום אפריקאית, חברת הקירור בתל-אביב ולאחרונה "אתא".

שעה שהוצעה לו משרת השר (ומרננים על הקשת בין הצעה זו למניעתה את "אתא" מלהשתתף בשביתת הסוחרים הגדולה, עם צאת צו קיצוב ההלבשה וההנעלה אמר: "אני חרד למפעלים שאני עומד בראשם ושאני אחראי להם — אך — החובה הצ' יוגית קודמת לכל".

השבוע — שוב לא עמד על פרשת דרכים ויכול היה לחזור למפעליו.

אולי ישתה אוניו כוס קפה — שאל רב החובל של אניית הנוסעים הרו-מנית "סרנסילבניה" 39 דולר במטבע קשה עבור העלאת עולה אחד מקונסטנצה לחיפה) את הנרי מורגנטאו הצעיר, שר האו-צר האמריקאי שהפך יושב ראש המגבית היהודית המאוחדת, (ראה "במדינה" בעת ביקורו על סיפון אנייתו.

"לא. תודה. זה עתה סעודתי פת שח-רית". (במלון "מגידו" המפואר שעל הר הכרמל — הדרגה: מיוחדת) ענה האיש

גבה הקומה מכל הסובבים אותו, כשמתור-נותיהם של מרכס ואנגלס, סטלין ואנה פאוקר מציצות אליו מכתלי תא רב החובל. האם, הבן וארמיות המצב א

ביציע האורחים של הכנסת, המלא מפה אל פה, שעה שדוד בן-גוריון פתח בנאום ההסבר על התפטרותו בלטו פודה בן-גוריון, אותו של דוד ובת לחייתו הנאמנה שבאה עם לורנה, אל-מנת אורד (פלוגת הלי-לה המיוחדת) וינגייט.

פולה, קמוטת מצה, קטנת אף, ארוכת סנטר וחומת עין, שלבשה חולצה רוסית שחורה עם עיטורים אדומים גדולים וחליפת אפורה כהה, שלפה משקפי קרן צהובות מתיקה השחור והגדול, הרכיבתם על אפה וסקרה את הקהל, אחר הוציאה מסרוך לבן קטן, סרקה שורה, פנתה לימינה, נגעה בכתפה של לורנה וינגייט: "הנה בני עמוס — "

עמוס בן

גוריון נמור הקונה, עוזר המפקח הכללי של משטרת י"ש ראל כראש אגף הארגון שלה, לבוש מכנסי קורדורוי חור מים וחולצה לבנה, קצרת שרועלים ופתור-חה, בא אף הוא להיות נוכח בשעה חשובה זאת. עמוס, שנולד באנגליה, הוא בן 30, חניך הגמנסיה "הרצליה" ובית-הספר החקלאי על שם כדורי, היה סגן משנה בצבא הבריטי בגיל 21 וסיים את שרותו לאחר חמש שנים כרב-סרן בחטיבה היהודית הלוחמת, התעסק בענייני בטחון, שימש מפקד גדוד בארגון "ההגנה" וקיבל, עם הקמת המדינה, את תפקידו במטרה; עמד על קצות בהר-נותיו והציץ לעבר אביו, שב השיער וא-דום הפנים, שעה שהלה עשה חשבונו עם

יריבו — אצבע מאיימת לעבר מנחם ("חרות") בגין כחול-העיניה ויד ימין פשוטה אל מאיר ("מק"י") וילנר אדום-העיניה.

האם נשענה על זרועותיה וצפתה לאולם, אחר העבירה ידה לראשה — שעה שבעלה הציץ בחירות, אחר חורה והרכינה סנטרה על שיש היציע; לבסוף שלבה ידה, עצ-מה עיניה הקשיבה בנשימה עצורה; אחר חורה ופקחה עיניה — נבהלת — כשבן-גוריון הרעים לעבר ספסלי האופוזיציה: "אתה (מנחם ביגין) חושב שאתה ומשה סגה תעשו את סגירה לשם גנאי? בוש לך על שלא זכית לעשות עבודה בארץ. אחרי פרכה ידיה ונשארה קשובה עד סוף הישיבה כשהיא פונה לעתים לשכנתה ומתרגמת לה את דברי המנחם.

לורנה וינגייט הצעירה, ילידת האי צילון ותושבת אברדין שבסקוטלנד, בעלת השער השחור הקצר והמתולתל, החיננית, שהיתה לבושה חליפת סתיו כחולה-כהה ועזרה ענק פניני בודלה צהבה-כחום, נטלה מדי פעם את משקפיה ועיניה בנעשה. אחר פשטה את מעילה — עם גבור צפיפות האורחים ביציע והדברים באולם — והמשיכה לעקוב אחר המתרחש.

לורנה וינגייט הצעירה, ילידת האי צילון ותושבת אברדין שבסקוטלנד, בעלת השער השחור הקצר והמתולתל, החיננית, שהיתה לבושה חליפת סתיו כחולה-כהה ועזרה ענק פניני בודלה צהבה-כחום, נטלה מדי פעם את משקפיה ועיניה בנעשה. אחר פשטה את מעילה — עם גבור צפיפות האורחים ביציע והדברים באולם — והמשיכה לעקוב אחר המתרחש.

הכמאי. הקומפוזיטור ומכנסים תכולים

שמעון פיני

קל, 46, רחב גרם, אף וצחוק מטובי המשחקים והבמאים של "הבימה", מרד בתיאטרוננו ועומד לעזבו לזמן ממושך אחר שיסיים את בימוי של "מיס מיבל" מאת ר. ס. שריף, שיאה המח-זה השני, אחר "אה" בת ציון" המחודש.

ש"הבימה" תציג בעונה זו, פינקל, שלמד בבית הספר הדרמטי של ריינהרט בברלין והיה מ-1923 חבר בקבוצת תאי (התיאטרון הארצישראלי) מיסודו של גנסקי, הוא המשחק השני, בעל שיעור קומה, הפורש מתיאטרוננו תוך ארבעת החדשים האחרונים.

אך שלא כמשה הלוי שפרש מה"האהל", הנשאר בארץ לנהל את "בראשית" שיציג מחזות תנכיים, יוצא פינקל לחוץ לארץ — להשתלמות.

יוסף גולנר

הקומיקן ארוך הפנים, רב הצחוק ומגלגל העי-נים יצא לדרום-אפריקה, לסיבובו השלישי בעו-לם למשך תשעים יום, סיורו יהיה קודש לזמר, למשחק ולהומור. יוסף גולנר, בן 43 ובו חזן חובב, שהיה מרויח בגיל שבע סוכריות בשירתו ושהיה בשנות המהפכה בלהקת הצבא האדום, שנתקבל ל"האהל" ושארגן תזמורת גאו שעבורה כתב אברהם שלונסקי את פזמון הגאון העברי הראשון היה, לאחר מכן, כוכבו העיקרי של להקות סאטירה שונות — "המטאטא", "סמדר", "אף-עלפ"ס" ו"לר-להלו".

ברחוב בן-יהודה בתל-אביב נראו שני גברים לבושים מכנסי-תכלת צרים ומעילי קטיפה מכריקים (האחד חום, השני צהב-הב), בדיקה מקרוב העלתה שהשנים אינם אלא יוסף (פסובסקי) מילוא ויצחק (שולמן) שילד שחזרו "פאריסאים" מאי-רופה.

מ. (מאהל-רקלשטיין) אבידום, מזכירה הכללי של התזמורת הפילהרמונית הישראלית והרוח החיה של מנגנונה האד-מיניסטרטיבי, קומפוזיטור (סימפוניה עממית, סימפוניה "המלך דוד") שיצירותיו בוצעו בכמה מארצות אירופה ואמריקה, שולט בשבט שפות על בורין, נשוי ואב לשני ילדים, שעמד לנסוע בימים אלה לאמריקה בקשר עם סיור התזמורת הפילהרמונית שם בדצמבר, הוכנס לבית חולים בירושלים לאחר שנפצע באופן רציני בשעה שנפל בזמן הרחצה באמבטיה בבית-מלון בירו-שלים. כשעה לפני כן ליה את המנצח קר-סביצקי לחדרו בבית המלון, לאחר קונצרט מיוחד שנערך בירושלים וקבלת פנים לאחרי-כן.

תשבץ מס' 40

40 תשבץ מס' 40. A crossword puzzle grid with numbers 1-50 indicating starting points for words.

מאוזן: 1) עיר בנגב, בנחל תשמעון; 5) יכפר; 8) גוף, מאכל קיצוב ביותר; 10) צעיר, מפונק; 12) סגור; 14) נשיא עצרת או"ם דאשתקד; 17) לוח דק; 18) גיס; 20) ברשותי; 21) עתון "כנעני" בישראל; 22) ועכשו; 24) מחשבות מרמה; 26) ריח הקרבן; 28) חביב; 29) צדק; 30) יתהדר בלי סוף; 33) תענוגות, תכשיטים; 35) מדינה גדולה באסיה; 37) זיעה; 30) צמח, בן (ביחיד); 31) משתוקק; 42) עני; 43) תואר שליט סודאני שנצח את האנגלים; 45) מלת שיליה; 46) התקרב או התרחק; 47) תהלת אדם, שם טוב; 49) האכלת עוף לתוך מקורו; 50) סימן מפסיק בטעמי המקרא. מאוזן: 1) סופר ידוע שעל שמו נקראו שדרות בת"א; 2) שליט; 3) צבע אדום בהיר; 4) יצור (בצורת יחיד); 6) מחצית שמו של מחבר "דון קישוט"; 7) השתיכות; 9) אליל בני עמון; 11) מצורף; 13) דור רביעי; 15) כלי שמושי לטייסיים; 16) מלכת השדים; 17) רסיסי לילה; 19) נמצא בתנועה; 21) עשירות; 23) להחשב כפושע; 25) משמעת "עפי" משלי ל, "י"; 27) סופר במאה ה-19; 28) שאתר את אגוצאות המאה ה-20; 30) אשת חיל מ...; 31) תלווה; 32) מערכת 7 כוכבי הצפון; 34) יטה אהל (עפי" ישעיהו י"ג; כ); 36) העצב; 38) טהור; 39) פקודת יציאה; 40) מעיל; 43) הליכות הבית; 44) ישמח לבב אנוש; 46) ערימת אבנים או מים; 48) טבעת ברזל.

בתרון תשבץ מס' 39

מאוזן: 1) מכבי; 4) תשבץ; 8) אורל; 10) טנור; 12) בר; 13) נחשתן; 16) פו; 17) קדם; 19) גון; 20) תרד; 21) שם; 23) שר; 24) מעלה החמשה; 26) נח; 27) שי; 29) ענת; 31) דחן; 33) משל; 35) רו; 36) יבואן; 38) גד; 39) היד; 41) נערה; 43) מדום; 44) סהרה. מאוזן: 1) מורד; 2) כר; 3) בלן; 5) שטן; 6) בן; 7) צופר; 8) אורל; 9) השוק השחור; 11) רוזן; 14) חג; 15) תן; 18) משענת; 20) תרשים; 22) מלח; 23) שמש; 25) מערה; 28) בלדה; 30) נזיד; 31) בד; 32) נא; 34) שגרה; 36) ירד; 37) גנה; 40) דם; 42) ער. הפרסים לתשבץ 38: יהודה דבש, כפר אברהם, פ"ת — "עלילות פלמח"; דוד רוניק, שכ' הרכבת 46, ת"א — "בן האש"; רחל קארן, כאלאנט 13, פ"ת — "עליות בארץ הצללים".

משטרת הרוכבים הצפונית

מקנדה מגיעה אלינו כתבה מאת סופרנו המשוטט, מונטי גיקובס: עם התרבות ה"וידוים" בכל העתונות לא אבוש גם אני להודות בכמה אשמות. במשך שנים רציתי בשני דברים בכל מאודי — לרכב על מכונת כבאים, ולראות כמו עיני שוטר של משטרת הרוכבים הקנדית במעילו האדום.

תשוקתי הראשונה נתמלאה בשלמותה בראשית מלחמת העולם השנייה, כאשר שאיפתי להרפתקאות הביאה אותי ל"ג'וב" ביחידת אימונים של חיל האוויר המלכותי. שם היה אחד מתפקידי הראשונים לגולל צנורות כבוי-אש, למלא מכלים, ובכלל להסתובב בתחנת כבוי האש. אולם מגיע ההדוך ביותר עם השוטרים היה לפי הנוסח ההוליבורי הנראה לעתים קרובות: השוטר הגיבור המסיר שממות בלי-סוף במאמציו המצליחים תמיד, ללכוד פושעים ושאר חלאת אדם.

היכן הסוס? לכן, כשניגנה לי ההזדמנות לסייר בקנדה, רציתי לראות שוטר כזה מקרוב.

היה זה כמאה קילומטר בפנים קנדה, כאשר ראיתי סימן ראשון של שוטר, בעיירה כשם פורט ויליאם באונטריו. השוטר היה במדי כחול-כהה, עם אקדה למותנו ועקב אחרי התנועה ברחוב הראשי. היה זה גבר גבה-קומה, והייתי נאלץ להביט כלפי מעלה בכבירי אליו.

האם אתה שוטר ברוכבים? שאלתי בתמיה על זה שאין עמו סוס. השוטר חייך.

"לא... אני משתייך רק למשטרה האזרחית של אונטריו... אולם יש פלוגת "רוכבים" בעיר... תמצא את המטה שלהם בכיוון זה..." הלכתי לפי הוראותי ועליתי במדרגות לקומה השנייה, ושורת משרדים הנושאים שלט "משטרת הרוכבים הקנדית המלכותית — פורט ויליאם".

ענן בגובה של שני מטרים ושער זהב קיבל אותי בברכה, אולם עד שיכולתי להוציא מה מפי עברו מספר שניות. הוא היה לבוש חליפה חומה אלגנטית כבעל עסקים מוצלח.

"אתה ודאי לא שוטר ב"רוכבים"?" ספק שאלתי, ספק קבעתי.

"בהחלט!" הוא ענה כאילו נעלב.

"הרי איןך במדים", ואז הבנתי במקצת את אשר קרה ליחידה המפורסמת הזאת. הוא הסביר לי שהכוח שלפנים היה נודע בכל העולם על מעשי גבורתו בצפון הרחוק הפך עתה לכוח המשטרה הפדרלית עם יחידות קטנות פזורות בכל חלקי המדינה. אפילו המעילים האדומים והמכניסיים הכחולים וההדורים, עם הפסים הצהובים, הוצאו מכלל שימוש בתפקידי יום-יום. במקומם באו סרבילים או מדים חרימיים.

הברחות ושטפונות. ה"רוכבים" המפורסמים אורגנו ב-1873 כדי להשליט חוק וסדר בהרי הצפון הרחוק. האנשים הראשונים שלבשו את מדי הפאר נלחמו באקלים הקשה ובמבריחי משקאות לא-ידיאנים. עליהם גם הוטל לטפח יחסי יודות קטנות בנות חצי טריטר שוטרים נוצחה, אולם ב-1875 הפך הכוח למוסד מבוסס, על אף העובדה שבמשך שנים רבות לא עלה מספר אנשיו על 700.

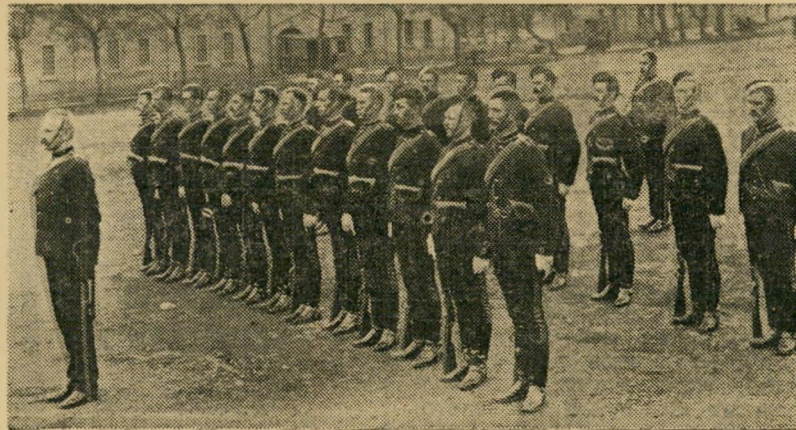
מחלקה ימית נלחמת בכל מיני הברחות, ומחלקה אווירית ושומרת על קשר עם נקודות נירחות ודואגת כי מומחים למע"בדות לגילוי פשעים יגיעו לכל מקום פשע במהירות מקסימלית. יחידות משטרה מוטסות עזרו במלחמה נגד שיתוק ילדים בין שבטי האסקימו ע"י העברת רפואות ורופאים.

בעת הסטפון הגדול לפני כמה חדשים במניטובה, כאשר הוצפו במים כ-700 מ"ר לין מרובעים, יצאו ה"רוכבים" בסירות ועשו את הכל כדי לעזור לכפרים הנפגעים עם שנתקי ע"י השטפון. המחלקה "האווירית" נוסדה ב-1937 ומורכבת משבעה אווירונים. מהם לפעולה ימית ומהם מצויידים במגלשים לפעולה בשטחים קפואים. אחד התפקידים החשובים של המחלקה האווירית הוא למנוע התפשטות שרפות.

"תפוס את האיש!" הכוח המש"טתי מונה עתה 5,500 איש וקשה מאוד להתקבל אליו. הדרישות מהמועמדים כה

ט"בס: המפקד הראשי

אחרי כמה חדשים של מלחמת-עצבים (העולם הזה" 670) עבר צבא סין הקומוניסטי את גבולות טיבט. אולם בניגוד לזאת רבים אין טיבט הקדושה והפאציפיסטית חסרת-יישע לחלוטין, מאחר שיש לה צבא משלה. אמנם ספק הוא אם צבא זה יפריע לאנשי מאורסה יותר מאשר המכשולים הטבעיים העצומים של "גג העולם", אך בכל זאת יש עניין בחיל

ימי הגבורה הרומנטית. מיסדר משטרת הרוכבים הקנדית בשנת 1897 בקויב'ק.

"רוכבים" באויר. במקום דהירה על סוסים אחרי מבריחים אידיאנים — אוירונים.

רק למען הרושם. את המדים האלה לובשים רק במקרים חגיגיים ביותר.

מפליא זה — הצבא היחידי בעולם כולו המבוסס על עקרונות פאציפיסטיים מוחלטים.

על מארגנו ומפקדו הראשי של צבא הדאלאי-לאמה מוסר א. למברג, סופר "העולם הזה" בגיבנה:

צבא טיבט מונה כיום רק 10,000 איש. מפקד צבא זה — וזהו המעניין שבדבר — הוא אירופאי וליתר דיוק — יליד גרץ אשר באוסטריה. שמו הייני הררי, ספורטאי ידוע (אלוף החלקה).

בסתיו 1938 עלה בידו, בעזרת עוד שלושה מחבריו, להגיע לראש הר האיג'ר מצד צפון. הקבוצה הראשונה שהצליחה במסע זה! שנת 1939 הגורלית מצאה אותו בסביבות הרי המאלאיה בהודו. בהיותו נתין ארץ-אויב נאסר ביחד עם חברו המ

גדולות, שמתוך 5293 שביקשו להתקבל רק 1471 עברו את הבחינות הראשונות ומתוכם 476 בלבד נתקבלו. משמע שרק איש אחד מתוך 12 נתקבל. ואין פלא בדבר -- עליו להיות נתין בריטי; לא מעל לגיל 30 ולא מתחת לגיל 21; גובה מינימלי של 1,73 מטר; וחייב לעבור בחינות רפואיות וחינוכיות קשות. שוטר חייב לשרת לפחות חמש או שש שנים לפני שיורשה להתחתן. בכל אופן, אסור לשוטרים להתחתן בלי רשות המפקד

הנדס אופשניטר. לא עבר זמן רב והם ברחו לגבול טיבט. בתחילה עברו תחת השגחה אצל אכרי המקום, אך הם מאו בעבודה זאת, לאחר חדש מספר. אלפי קילומטרים עברו ברגל, בארץ קנאית דתית זאת ולבסוף הגיעו מתים-למחצה מחמת הרעב וקופאים מקור ל"עיר האסור רה" — לאסא. (שנת 1941) — מן האירוע פאים היחידים שתדורו לעמקי ארץ זאת.

האשה הלכנה הראשונה. להשי-תוממותם הרבה; קבלום יושבי המקום בירידות. במרוצת השנים אף הצליחו לקנות את אמנותו של שייט הארץ — הדקארי לאמא. בתחילה עסקו השנים בהכנת תכניות לתעלות, דרכים וכיוצא בזה, ולפני שנה קרה הפלא הגדול והרר נתמנה כיועץ הצבאי ללאמא, — מפקד צבא טיבט ומאמנו הראשי.

אחותו של הרר, לידיה היל, היא האשה הלכנה הראשונה שעברה באופן רשמי את גבולות טיבט. היא נסעה לשם לבקור לפי הזמנת אחיה אחרי מלחמת העולם האחרונה.

סטאלין הגיע. כשבקרתי בשבוע האחרון בגרץ כדי לברר את אמיתות ידיעות אלה פגשתי אנשים רבים הזוכרים היטב את הרר. "תמיד קנאית בו שברח לטיבט ולא הספיק להכיר את הרוסים", נאמח אוסטרי זקן אחד, "ועכשיו הגיע סטאלין גם אליו..."

על חוד השערה

חיילי הצבא הרוסי רגילים לגלח את שערות ראשם. זהו מנהג שנשמר עוד מימי הצבא הצארי, ומטרתו היתה פעם, למנוע מקלט מן הבנים.

עתה החליט הצבא הצ'כוסלובקי לצעוד בדרך אחיו הגדול. הוא ציווה על חייליו לגלח את ראשם. אולם החיילים לא קיבלו את הפקודה בציינות היאה לחיילים דיי מוקראטיים. חייל אחד התלונן ש"חברתו מררה בבכי כשהופיע בפעם הראשונה כשראשו מגולח". אולם עתון הצבא "אוב" ראנא לידו" יעץ לו עצה נבונה: לנתק את יחסיו עם הבחורה מכיון ש"ברור ש" היא מתעניינת רק בשערך ולא בעובדה שאתה מגן על מולדתך הדימוקראטית העממית".

גם לצוענים הצ'כים בישרה הממשלה בשורת מרה: עליהם לשנות את הליכות חיהם ולהתייבב במקומות-קבע, אחרת יוח"רמו סוסיהם.

לונדון: הרכבת איחרה

לפתע נראו להבות האש המתפרצות ועולות. גגה של תחנת הרכבת המזרחית בלונדון היה אחוז להבות.

לא הרגשו בשום דבר חשוד, עד שלפתע הגיחו הלהבות" אמר מנהל התחנה. קורות בווערות נפלו על הרכבת שעמדה לצאת לבלקפול, ושלושה קרונות החלו בווערים. קהל הנוסעים המבוהל ברח מה"קרונות בסכבו עמו את מוודותיו. גחלים בווערות נפלו לתוך צווארנו של אחד הנוסעים בעת מנוסתו. הוא נכזה קלות ונלקח לטיפול רפואי.

שלוש מכונות כבאים הוועקו למקום. "אין כל אפשרות לתכנס לתחנה" קבע מפקד הכבאים, "נהיה נאלצים לטפס מעל החומה ברחוב הסמוך הגובל עם התחנה". מיד הוצבו סולמות לאורך החומה והכבאים החלו לטפס עליהם כשצינורות הכיבוי מש"תלשלים מאחוריהם. עד מהרה החלו סילוני מים לטאטא את גג התחנה הבווער. האש הלכה ודעכה. שלושת הקרונות הבווערים הובלו לפסים צדדיים.

הרכבת בלבקפול יצאה באותו יום באי-חור של שבע דקות תמימות.

טיול למאדים

"מוסד הכוכבים" של ניו-יורק החליט "למתוח" את הקהל. הוא הודיע ברבים ש"יקבל הזמנות לנסיעות למקומות הבאים: הירח (360,000 ק"מ — 9,30 שעות), הונוס, המאדים, יופטר, סטורן (1185 מיליון ק"מ, 1333 ימי נסיעה). מועד הנסיעות — כש"המדע יספק את האמצעים, לפני סוף המאה הנוכחית.

עד לשבוע האחרון קיבל המוסד 18000 הזמנות. בין המזמינים: גרמני ממינכן ה"רוצה להקים בית-מלון על הירח, מלצר אמריקאי הרוצה לארגן מועדון קלפים ב"הונוס, מומחה לרדיו המעונין לקבל זכיון אקסקלוסיבי לעסקי רדיו בהונוס.

קה בגלל סכסוכו עם "הבימה" נזעק מר צון בספטמבר 1949. לקריאת הס.א.ו.ס. של חניכיו יהודה אפרוני ויצחק ברוק מאייר, חברי להקת הכרמל, שנאחזו בו כ- קרש הצלה. פרידלנד שראה בכך חזון - תיאטרון צבאי רציני -- נגש לענין בכוננת כנות וברוח מרוממת, מחזה גריל" ליורם מטמור - הצליל. אחריו בא "הקפיץ" ה- מחזורי לגדעון שמר ו"לחחום או לא לח" - רביו מוסיקלי. הלפו כשמונה חודשי עבודה באווירת תככים וחלופי מפק' דים; פקע תוקף חוזהו של פרידלנד; שרות-תרבות (אף הסברה והשכלה - גלגולו החדש) נשאר חב לו סכום של 300 לירות ישראליות, שכר עבודתו. ה- חוזה לא חודש פרידלנד הלך ועמו האי- לוויות בדבר תיאטרון צבאי אמנותי!

מלחמה בגרוש - 200 ל"י. המ' עשה הבא הגדוש את הסאה:

הצגת מחזה חדש טעונה אישורו של ענף הסברה והשכלה במסכ"ל אכ"א (שרות תרבות לשעבר). יצחק אברמוביץ (חבר ה- להקה) חיבר מחזה בשם "מלחמה בגרוש", גדעון שמר תרגמו מאידיש והחליט שעל

גדעון שמר

פנקס מילואים ומנת מרירות

להקה להציגו. הוא הודיע שקיבל את אישור "הענף" להצגתו והעבודה על המחזה זה התלה בבימויו של המחבר. לימים נק' בע תאריך הצגת בכורה בתל-אביב. והנה, בערב ההצגה נתקבלה פקודה האוסרת את הצגת המחזה מאחר שהיא מעולה לא אות רה. ("העולם הזה" 671) 200 הל"י שהוש' קעו במחזה לרבות עבודתם המיוותרת של חברי הלהקה הביאו לידי פיטוריו של גד' עון שמר (שחלו במועד שחרורו מהצבא). המחבר יצחק אברמוביץ הודח מתפקידו כ- חבר להקה והורד לקומתו התחתית של בסיס תרבות ביפו, לשמש עוטרף חבילות עתונים.

זה היה דקץ. התיאטרון הצבאי - הי' לד הפרובלמטי של שרות תרבות - שבק' חיים. אנון אדר, אחרון ראשי לשכת-הא'

בתכנית: 42 מטובי הזמרים, השד' קנים והמנצחים בעולם. המוקס - אי ההמתנה אליה מין מחנה ריכוז לאור' חים בעלי עממי או תעודות מופקפקים הרוצים להיכנס לארצות הברית. ... הם נשלחו לאי עם היכנס לתוקפו חוק חדש האוסר את הכניסה לכל רז' השייך או אשר אי-פעם השתייך למפ' לגה, מוסד או תנועת-נוער של מטסר טוטליטרי - נאצי, פאשיסטי, קומו' ניסטי.

מנות אמר, נוכח החבילה המתפרקת: "אי' נני רוצה יותר בתיאטרון". שמואל רוון (שמוליק) עבר ל"קול ישראל" וגלי צ.ה.ל. אריה אנוסבכר (הגיגיני) נתקבל ל"קאמרי", אהובה צוק לנחום נרדי והנותרים יהודה אפרוני, יצחק ברוקמאייר ואולי שוקן צור' פו לתולית וקדנים מיוצאי הסטודיה של מיה ארסבובה. עד לתאריך שחרורם הנכ' סף ("נאמס לנו", אמרו) יהיו יחידת בידור מקרית שתנסה, בגלגולה האחרון, לשעשע את חיילי המחתות.

מלחמה בגדוש - עולה ביוקר

גדעון שמר, הדרימטורג הגבוה והמ' מושקף של וזקהקה הבכאית, שחור, בי' מ-ם איה, לאחר שגוש שרות כצה.ה.ל. בכד פקס המלואים הביא עמו גדעון בשרבו ממחנה השה' ורים, מנה גדושה של מירות ומוקעה. מסקתו היא שמסגרת צבאית לא זו בכבר שאין היא הולמת יצירה והתפתחות אמנותית ולא כל שכן קיומו של תיאטרון צבאי, אלא, עשויה היא אף לחבל בא-טיות באמביציה דרמטית' ספרותית.

המורבר הוא בלהקה הצבאית (להקת "הכרמל") אשר לאחר גלגולים ונס' רבים שנסתמו כולם במפח-נפש, חולה, בשבוע שעבר להתקיים. חבריה, שוחררו בהקם (מבלי שיעשה מאמץ נוסף להח' תימם לשנה נוספת צבא (קבע) ויתרם יהו להבא חוליות בידור מקרות שתוספה ללוב את מחנות הצבא, ללא פרטנויות אמנותיות נלהבות.

ציובטרון וזית-רומנו. לפני כש' לוש שנים, כשהחל לצמח הוא צבאי כצה.ה.ל. צצו בחטיבות השונות, חוליות בידור זעי' רות, כפטריות לאחר הגשם; במרוצת הזמן נתגבשו ונתרחבו אותן החוליות ובעזרת קומץ אנשי יחידה אחרים העמידה להקה, להקה את חטיבתה בפני עובדת קיומה וחיוניותה. שכן, במצוקת המצב ששו הי' חדות לבידור ולמתן בטוי להווי היחידתי, שצמח והתפתח בין קרבות להפוגה, והיה שונה במהותו בכל חטיבה וחטיבה. ודי לקרוא בשמות הציובטרון, החישיטרון, להקת-הכרמל ואיילון, כדי לחרוץ - הצי' לחה.

לעומת הללו שהיו להקות חטיבתיות - עצמאיות (וזה היה יסוד הצלחתן) נוסדו או, בהסות "בית-רומנו" שתי להקות נוס' פות, מרכזית א' ומרכזית ב' שפע' לוחן' היתה אפסית ותוצאתן כשלון חרוץ - הכנתה של תכנית אחת בשם "ארבעה ש' יצאו" שעלתה לשרות לתרבות כ-1000 ל"י פרט לעבודתם של גרטרוד קראו' בן' גים מהציובטרון וקונסטנטינו, נסתיימה ב' מפח-נפש.

אולם כל זה, לרבות הצלחתן של הלה' קות העצמאיות לא היה בו כדי לחסום את האיפוחיו של שרות-התרבות. כתום הקרבות הן צריך היה לדאוג לקציני הש' רות ואנשיו שנשארו ללא תעסוקה והיות' לט, ללא פשרות, לתלוש את הלהקות ה' אחרות מצור מהצכתן ולרכון ביפו בבנין שרות-תרבות. ומאו מתורדמים העסקים, שרות תרבות הוכיח - אולת יד, והתי' להבומס של חברי הלהקות נתדפסה בכתי' רה.

הלהקה והכתבנית. בסוף 1949 הגיע מועד שחרורם של אנשי החישיטרון, הציובטרון, איילון והכרמל. בנימין צור (בנו צוקר) אף כי היה מוצלת מכל ראשי לשכת האמנות (בשרות תרבות) שירשו את מקומו, העלה חרס כשנסה להתחם את אי' שי הלהקות לצבא הקבע. מאמציו עלו ב' הוהו; היחידים ששרדו היו חברי להקת הכרמל. החלט על הקמתו של תיאטרון צבאי מרכזי ומאוחד.

בתחילת 1950 הודח בנימין צור מתפקידו כראש לשכת האמנות. ראשוני המצ' טערים על כך היו חברי-הלהקה. הם ראו בכך סימן ראשון לכשלון. בנו, שלא בוד' מה לבאים אחריו הוא אדם בעל "ראש פ' תוח", נתון רובו ככולו לאמנות; והעי' קר - חביב היה על אנשיו. ישכר מי' רון - מיברובסקי ("צאנה וראנה") שבא אחריו נכשל מכמה טעמים: ראשית לא הבין שעבודתה של להקה צבאית נבדלת מזו של כתבנית צבאית וניסה, לשוא, ל' רכז את כל אנשיו וחזרותיהם בדי' אמות משרדו ולשמש להם מפקח כללי - הדי' בר עורר מרירות והחבריה, שהוסתה אגב, ע"י גדעון שמר וארנון אדר (יורש מקומו של מירון) החליטה שעליו ללכת. מירון הודח ובמקומו מונה ארנון אדר כראש לשכת האמנות וגדעון שמר היה למפקד הלהקה. האידיוליה היתה קצרה ביותר. גד' עון וארנון, אשר זה מקרוב חברו יחידו נגד מירון החלו מתככים והלהקה ראתה עצמה קרוב - לגורמים סובייקטיביים. **פ.א.ו.** 300 ל"י ובינתיים נמש' כה העבודה האמנותית בעצלתיים. צבי פרי' דלנד שחזר מאמריקה ושנאשר ללא תעסר

"יעל"
לכל חלקי ישראל
שרות נוסעים וחבילות
באר-שבע.
נצרת. עכו
תל-אביב - ירושלים - חיפה
טל' 2429; טל' 4810; טל' 3637
באר-שבע - עכו -- נצרת

קשת
KESHET
הידוע לך עי' האכות
המשוכחת של עבודת
"קשת" ?

ט.ו.א.
לאמריקה
מטוסים משוכחים בעלי 4 מנועים, צות אמריקאי מנוסה. פנה אל סוכן הנסיעה שלך או טלפן
ט.ו.א. תל-אביב 5788
פריז
רומא
הגן יכול לסמוך על
TWA
TRANS WORLD AIRLINE
ארה"ב אירופה אמריקה אסיה

אמריקה
הסיגרים האהובה!

קצרנות
נלמדת בקלות מפליאה על ידי מליונים אנשים בכל הארצות וברב השפות בעולם לפי שיטת "קרג" הפשוטה!
בראשית נובמבר יפתחו קורסים חדשים לקצרנות עברית ואנגלית לפי שיטה נפלאה זו הנהוגה ומתקבלת ברצון במוסדות כרטיים, ציבוריים וממשלתיים כאחד, בהנהלת מר ת. קמפינסקי, מחבר הקצרנות העברית לפי שיטה זו.
הרשמו מיד -- והבטחתם לעצמכם מקום ככיתת!
חיפה: (ימים א, ו) אצל מר קמפינסקי, רחוב פבנר 19.
תל-אביב: (ימים ב, ג) מלון "אירופה", רחוב אלנבי 42, טל' 2913.
ירושלים: (ימים ד, ה) מלון "ויטא", רחוב המלך דוד 21, טל' 2515.
ה ה ז ח ט י

למדו אנגלית
מהר והיטב
בבית הספר לשפות "קדימה"
רח' בני-הודו 74
בהדרכת מורים מדופלמים מאנגליה
ביום ה', 2 לנובמבר נפתח קורס למתחילים בשעה 5-6 בערב
הודעה לתלמידים ולהוריהם
ב'1 בנובמבר 1950 נפתחים באנגלית לתלמידי בתי ספר:
(1) לתלמידי כתות ח' של בתי"ס עממיים 4-5 אחה"צ (2 X בשבוע)
(2) לתלמידי כתות ה' של בתי"ס יטכניים 4-5 אחה"צ (2 X בשבוע)
פרטים והרשמה: כל יום (חוץ מיום ששי), משעה 9-12 בצהריים, 4-8 בערב (גם לקורסים הקיימים בעברית ואנגלית למתחילים ולמתקדמים).

קולנוע
תל-אביב
אופיר - החוזר בתשובה
עם גרגורי פק ואוה גרנדר
אסתר -- לקראת הסרט: מוימ' ת בטוקיו
עם המפרי בוגרט
מגדלור - מכתב מאלמונית (2)
אוריון - רביזור עם דני קיי (4)
חיפה
ארמון - עיר ערוכה
אורה - על כנפי החף (2)

תקליטים
גרמופונים
קניה
מכירה
חילוף
אברהמסון
9 רח' בן הודו 9

פסנתרים
קניה - מכירה - תקונים
כריתים
א. וסטרמן, ת"א רח' רש"י 9
קורסים בשחה אנגלית למתקדמים
לפנות אל ש. וונטורה
רחוב לו נסקי 80, תל-אביב

כתובת המערכה והנהלה: תל-אביב, רחוב לילינבלום 12, טלפון 66785, ת. ד. 136 / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גורדון ושלוש כהן / דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב פינ' 6, טלפון 2239 / גלופות: צינקוגרפיה ארץ ישראלית בע"מ / ההפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב.

„אהל" לוחם בשוק השחור

בקה אלוני באריס (הדומה במידה מפליאה לקפה "דליה" בת-אביב) יושבים כמה ספרים צרפתיים בעלי מבטא רוסי סטאניסלבסקאי וזוממים מוימה נוראה: ל" החריב את סאריס כדי לחפש נפט מתחת לאדמתה. הם מפסיקים לפעם את דיוניהם כדי לתת הזדמנות לטובה פרדו לשיר פומון צרפתי חמוד, ולהציג לראווה את רגליה הארוכות לכך, וכן לתת לכל מיני אנשים משונים להציג את עצמם לקהל.

דבר המזימה נודע לבעלת בית-הקפה, היא הרוגת המשוגעת משאיו (אשר בפא-ריס), הרוגת מחליטה להציל את האנושות ע"י רצח הספרים במרתף ביתה (מלחמה בשוק השחור). היא מטכסת עצה עם שרש חברותיה, כולן מטורפות כדת וכדין. רי-הן מחליטות לערוך משפט שלא בנוכחות המועמדים לרצח. המשפט, שהוא כן-הי אור בכל המהווה כולו, מתקיים בנוכחות ארבעת המטורפות וקהל מגוון (כולל שר-טר, זונה, טרוריסט מחוסר-עבודה שלא הצליח לפרוץ את המחלקה הטכנית של העיריה, פועל ביוב, מלצר, מלצרית הוי-קוקה לאהבה וסמרטוטן, הסמרטוטן מר-פ-ע במקום הנאשמים ונואם גאם משכי-נע למדי, הפרוצה, הטרוריסט, המלצרית חולת-האבה וכל השאר פוסקים שהמי-שוגעת רשאית לרצוח את הספרים.

המשוגעת מפתה את הספרים לבוא ל" ביתה באמתלה שיש נפט במרתפה. מובן מאילו שהספרים נכנסים למלכות ונכ" לאים במרתף, אשר ממנו אין הם יוצאים עוד חיים.

רשימת האבודות: 3 ספרים, 3 חופרי נפט, 3 עתונאים — והמחזה עצמו.

הגורל מכריע בין שתיים. בי-תיאטרון הבנוי על יסודות קואופריטיביים לא קל לבחור בביבורה הראשית. תפקיד המשוגעת, הנותן אפשרויות לפתח משחק אמיתי ניתן לשתיים: ללאה דגנית ולדי-בורה קסטלניץ, המופיעות לסרגיון. לפיכך היה צורך בשתי הצגות-בכורה. זכות ה" הופעה בהצגת-הבכורה לראשונה נקבע ע"י הגורל. זכותה ללאה דגנית (שהיא חרף משחקה התיאטרלי מדי, עולה בתפקיד זה על חברתה, ביחוד ברגעים שהיא מטריה את שערותיה האדומות ומזועזעת את ה" קהל בראש קרח).

על אף אמציהם של השחקנים, שרבים מהם היו טובים (אם כי לא היו צרפ" תים) משעמם המחזה בקטעים רבים — ביחוד במערכה הראשונה. אפשר רק לני-חש שהמחזה המקורי (שהצליח בניו-יורק) הצטיין במתח גבוה יותר מזה שהבמאי המקומי, י. הרשקוביץ, הצליח להכניס בו. הסמרטוטן (חלפי) מצוין, וגם זוספין (בי-שלונסקי) מטורפת אמתית. אירמה המלצ" רית (בתיה אוסטרובסקי) חמודה ואין לכי-עוס על הטרוריסט העדין בעל ההופעה ה" יפה (ראובן אדיב) שהוא מנשק אותה, לבי-סוף, בלב שלם.

המחזה בסדר. המשחק בסדר. אך נדמה שבין השניים חסר משהו.

ה'ורשת'

הנרי גיימס (1843 — 1916) סופר אמ" ריקאי לפי מוצאו, בריטי לפי מולדתו המ" אומצת (החליף נתינותו לאות אהה לברי" סניה בפרוץ מלחמת העולם הראשונה) וקוסמופוליטי לפי רוחו, היה אמן הניתוח הפסיכולוגי. סגנון המבכר את הרמו על הפשט והמטולסל במקצת, הרחיק מעליו את המון-הקוראים הרחב. רק בשנים ה" אחרונות החלו הרומאנים (ליתר דיוק: ה" סיפורים הארוכים) שלו להיות נפוצים למ" די בארצות הברית. "כיצר וואשינגטון" — סיפור השייך לתקופה הראשונה, "האמר" קאית" של גיימס, מהוה את הבסיס ל"ה" יורשת", לאחר שעבר קודם לכן את "מכור" נה"הטחינה" של ברודווי והעיבוד הבמתי, זכה להצלחה רבה.

גורלה של היצירה בהוליווד היה עלול, אפוא, להיות כשל רבות אחרות שהגיעו אל הבד בצורה עלובה ומעליבה.

לא כזה היה גורל "כיצר וואשינגטון" — "ה'ורשת". הפעם נמסר הביצוע לאדם ה" מתאים ביותר, הבמאי הצרפתי-אמריקאי וויליאם וואילר, אשר הנהו המומחה הקול" נועי המובהק ביותר לעיצוב הפסיכולוגי העמוק; מעין גיימס של הבד. וואילר אי-סוף סביבו שחקנים כאוליביה דה האבי-לאנד, ראלף ר' צ'ארטון, מונטגומרי קליפט ומרים הופקינס. בתוספת מוסיקה מאת מחבר לא פחות מאיירון ("אל סאלון מקסי" קו") קופלאד, תפאורה ללא רבב ועבודת

ומחל להוליווד את כל חסאיה ואף מצ" דיק את קומה..

העלילה היא פשוטה, כה פשוטה שצו" פים רבים יוצאים מן הקולנוע מאוכזבים במקצת. מה אירע פה בכלל? הם שואלים. אולם העיקר ב"ה'ורשת", כאמור, הוא ה" ניתוח הפסיכולוגי, ואם כדברי שקספיר תפקיד אמנות המשחק "לשמש אספקלריה לטבע" הרי שיצירה זו היא הישג אמנותי חשוב ביותר.

בחורה שיש לה נדוניה. בככר וואשינגטון, רובע עשיר בניו-יורק (הת" קופה: 1850) גרים הדוקטור סלופר, (אל" מן הממאן להתנחם על מות אשתו היפה" פיה והאהובה) ובתו קאתארין, ההיפך גרי-מור מאמה: מכוערת קשת-תפיסה אך מו" עמדת לרשת את רכוש הגדול של אביה. אליהם מצטרפת הרודה פנימור, אחות ה" רופא, "אזמה עליזה" בגיל העמדה. כמו" בן שהדודה והדוקטור שואפים למצא חתן מתאים לקאתארין, משימה לא קלה בהת" חשב בעבודה שהנערה חסרת יופי ותן לחי-לוטין.

אולם לפתע נדמה שאירע נס: מוריס, צעיר ויפה, מלא חיים, אך עני ומחוסר מקצוע יחד עם זאת בזבוז, חסר-אחריות ושואף תענוגות מתחיל לחזר אחרי קאתא-רין. זו מתאהבת בו וכמובן ללא סיג. ה" רופא מזהיר את בתו: מוריס אינו חושק בה אלא בכספה. אולם קאתארין בשלה, היא אורבת אותו. המציאות אינה מאחרת לכפוח על פניה; כאשר נודע למוריס ש"

הצגות זרנגיון ביפו: אקים טמירוף, ולדימיר טוקובוב וקטינה פאסקיני בודאי לא היו מכירים את פרצופיהם לוא נדדמנו ליפו וראו את המודעה המפורזת לסרטם הגדול על מלחמת האזרחים בספרד. למי צלצלו הפעמונים... שצוירה בידי אמן יפואי.

הדוקטור החליט לשנות את צאתו לרעת קאתארין, הוא נוטש אותה ונוסע לקאי ליפורניה הכחוקה.

חולפות שנים אחדות. הרופא מת מבלי ששינה את הצוואה וקאתארין היא אשה עשירה ומרת נפש כאחד. לבה מלא שגאה, לאביה שהעמיד בנסיון את אהובה וכך גזל אותו ממנה, ולמוריס שהולין אותה שולל. והנה חוזר מוריס מקאליפורניה. הוא רוצה לשאת את קאתארין לאשה. הוא מחזר אחריה ומקחה לכיבוש קל. אולם אין זו אותה קאתארין הבישנית וחסרת הני-כיון. הפעם היא מוליכה אותו שולל. היא צוחקת האחרונה, צחוק מר.

עלילה פשוטה, כמו מרבית העלילות הגי-דולות, אך עלילה הצופנת בקרבה אפשר-רויות רבות שכולן נוצלו עד תומן על ידי וואילר וחבר שחקניו. משחקה של אוליבי-יה דה האבילאנד בתפקיד קאתארין כה כושלם עד אשר אפילו שחקן גדול כראלף ריצ'רדסון (הדוקטור), הנותן בסרט משחק משוכח בו, ותר, אינו מאפיל עליה. מונט" גומרי קליפט (מוריס) נחלץ בכבוד מתפי-קיד קשה ומרים הופקינס, כרודה פנימור, חוזרת אל הבד לאחר שיעדה שנים רבות מהוליווד. לא ימצא איש בהוליווד שלא יקדם את שובה בשמחה.

„מכתב האלמונית"

סמרו של סטפאן צחיג לא הגיע אל הבמה בעיבוד מדויק לכל פרטיה. שינויים

מסוימים עלולים להרגיז כמה מחסידיו ה" דבקים ביותר של הסופר הוינאי המנוח, אולם מרבית הצופים יקבלו, בלי ספק, את הסרט כמות שהוא: סיפור מעשה פנטזי

ראלף ריצ'רדסון (ה'ורשת) לאם יפה, בת סכועות

מנטאלי המתרחש בחינה של ראשית המאה. ווינה המוכרת כל כך מתוך יצירותיהם של ארתור שניצלו והרמאן באר והמוסיקה של משפחת שטראוס. ווינה העליוה, קלת ה" דעת אך היודעת גם סבל של אהבה אמיתית.

ליוה (ג'ון פונטיין) מתאהבת, והיא עוד" נה ילדה, בפסנתרן הנוודע בראנד (לואי ז'ורדאן) "ילד פלא" קל דעת. אולם ליוה אינה מגלה לבראנד את אהבתה אלא לאחר שנים. לאחר לילה של חיזור בחוצות וזיגה השלוגה מביא בראנד את ליוה לדירתו. למחרת הוא נוסע לחוץ לארץ, ובשובו — שכח את הרפתקאת האזבה. ליוה מביאה לעולם — מבלי להודיע לבראנד — את ילדו ולאחר שנים היא נשאת לאיש זקן ממנה בהרבה וחיה בעושר ורווחה, עד אשר היא פוגשת שוב בבראנד וסיפור המעשה מגיע, כמובן, לסוף טראגי.

העלילה כשלעצמה אינה מקורית ביותר, בעצם, ב"אטאל" של שניצלו חוזר מצב זה, אלא שאצלו הנוכח הוא הגבר והשור" כחת — האשה, צוייג החליף את המינים ונתן לעולם יצירה חדשה.

מאקס אופולס הצליח לתת אטמספירה כה נכונה ואמתית של ווינה של אתמול, עד שאי אפשר להאמין שהסרט נוצר בהר" ליבוד של היום. אמנם, אפולס אינו חורש בקרקע בתולה, הוא ווינאי וביים סרטים בבירה האוסטרית עד אשר פגע בו הנח" שול הנאצי והוא נאלץ להגר. אולם הא" ויירה הוינאית אשר בסרטו אינה חיצונית בלבד. הוא חוזר אל מתחת לעורם של גי-בוריו והדמויות הן אמתיות ובנות-תקר" פתן, ביחוד משכיפת ג'ון פונטיין, שמש" חקה, כרגיל, שקט אך רב רגש.

הידון הקולנוע - ב. משפחות

- 1. בהופעותיהם הראשונות על הבמה, הם היו ארבעה אחים, ליצנים ידועי-שם. אחד האחים פרש מן הבמה והשלושה ה" גותרים הופיעו ביחד בסרטים רבים. לפני שנים אחדות הופיע אחד מהם בסרט מוסי-קאלי מבלי שני האחים, מי הם?
- 2. שתי אחיות, אך כל אחת מופיעה בשם אחר. שתיהם זכו בשלושה "אוסקא" רים". מה שמותיהן?
- 3. הוא פסנתרן בעל שם עולמי המר" בה להופיע בסרטים, לעתים בליות אחרות, פסנתרנית גם היא. מי הוא?
- 4. שחקן קומי מפורסם מאד שאשתו מחברת את המוגולוגים המפורסמים שלו. מי הוא?
- 5. אחת ממשפחות הבד המפורסמות שבנה הידוע ביותר מיקי רוני. משפחה דמ" יונתת זו כמלה במשך סרטים רבים את המשפחה האמריקאית הבינונית בעלי שדה אפינית. זוכרים את משפחת השופט?

שתי המשוגעות משאיו: לאה דגנית (שמאל) ודבורה קסמליניץ? מען האנושות, רצח במרתף

יפהפיה נרדמת

אופנוע מהיר

סוד צבאי

ה'ריח נחורח''

קבלת פנים

גמל מעופף

הפרטה והירח

העולם הזה

תיבת נח

מזרח ומערב

חד גדיא

נחש ארסי

א.קסטלר
גוברים
בלילה

ילד פלא

VIT-

צנור גומי